

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Poslovni sekretar
Modul: Spletno poslovanje

PROSTI ČAS IN OSEBNOSTNI RAZVOJ ŽENSK

Mentor: doc. dr. Milan Ambrož
Lektorica : Maja Papler

Kandidatka: Andreja Dolenc

Kranj, junij 2010

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju doc. dr. Milanu Ambrožu za strokovno pomoč, veliko koristnih nasvetov, razumevajoče vodenje, prijetno sodelovanje in za njegovo potrpežljivost.

Zahvaljujem se lektorici Maji Papler, ki je lektorirala mojo diplomsko nalogo.

Zahvaljujem se tudi vsem sodelavcem in sodelavkam, prijateljicam in sošolkam, ki so me bodrili in pomagali v času študija in pri pisanju diplomske naloge.

Največja zahvala pa gre moji družini: možu in otrokom za neskončno mero razumevanja, pomoči, potrpljenja in za vso podporo v času študija. Hvala, ker ste mi prisluhnili in če je bilo potrebno, tudi priganjali. Brez vas te naloge zagotovo ne bi bilo.

IZJAVA

»Študentka Andreja Dolenc izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom doc. dr. Milana Ambroža.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

Prosti čas je vrednota, ki jo cenimo vsi. Daje nam občutek svobode, nas sprošča in razvija naše ustvarjalne potenciale. Razvija našo osebnost in pozitivno vpliva na naše zadovoljstvo z življenjem. V diplomskem delu raziskujemo razmerje med prostim časom in osebnostnim razvojem žensk v zreli življenjski dobi. Z raziskavo potrjujemo, da ima prosti čas pomembno vlogo pri osebnostnem razvoju žensk. Prosti čas je zanje pozitivna vrednota in pozitivno vpliva na njihov osebnostni razvoj. Aktivno preživljanje prostega časa daje ustvarjalno energijo in krepi samozavest, ohranja dobro počutje in pozitivno vpliva na osebnostni razvoj. Raziskava ugotavlja, da ženskam primanjkuje časa za osebni razvoj, da se zaradi tega pogosto soočajo s socialno izključenostjo, ki jih potiska v podrejeni položaj v družbi. K temu prispeva tudi prepričanje v družbi, da mora ženska ohranjati svojo tradicionalno vlogo, kjer ni prostora za osebnostni razvoj. Prevladuje spoznanje, da ženske te vloge ne želijo ali ne morejo spremeniti. Želijo si samo začasno pobegniti v okolje, kjer lahko iščejo smisel svojega življenja in se duhovno krepijo.

KLJUČNE BESEDE

prosti čas, osebnostni razvoj, aktiven počitek, energija, zadovoljstvo, tradicionalna vloga

ABSTRACT (ali: ZUSAMMENFASSUNG)

Free time is a value which everybody appreciates. It gives us the feeling of freedom, it relaxes us and develops our potentials. It develops our personality and affects our pleasure of life. The relation between free time and personal development of middle aged women is researched in this diploma work. Free time is for women a positive value and it also influences personal development positively. Spending free time actively gives us positive energy and strengthens self-confidence, it keeps us fit and influences personal development positively. This research shows that women lack time for their personal development and that is a reason that they have to cope social exclusion which pushes them in a subordinate position in the society. A great contribution to that is also general opinion in the society that a woman must keep her traditional female role and there is no room for her personal development. There is also prevalent opinion that women do not want or can not change. They only want to escape into the environment where they can look for the sense of their life and have spiritual strengthening, but just temporarily.

KEYWORDS

Free time, personal development, active rest, energy, satisfaction, traditional role

KAZALO

1	UVOD.....	1
2	TEORETIČNA IZHODIŠČA PROSTEGA ČASA	2
2.1	PROSTI ČAS SKOZI ČAS	2
2.2	SODOBNE RAZLAGE PROSTEGA ČASA.....	3
3	METODOLOGIJA	7
3.1	VZOREC	7
3.2	INSTRUMENT	8
4	PREDSTAVITEV REZULTATOV RAZISKAVE	10
4.1	KVANTITATIVNA ANALIZA PODATKOV	10
4.2	KVALITATIVNA ANALIZA REZULTATOV	22
5	RAZPRAVA.....	29
5.1	PREDNOSTI.....	31
5.2	SLABOSTI.....	31
5.3	PREDLOGI ZA PRIHODNJE RAZISKAVE	31
6	LITERATURA IN VIRI.....	32

PRILOGE

Priloga 1: Ženske v prostem času - poster

Priloga 2: Anketni vprašalnik

KAZALO GRAFOV IN SLIK

Graf 1: Dejanske aktivnosti v prostem času.....	10
Slika 1: Struktura prostega časa – primerjava med SLO in EU.....	12
Slika 2: Dejavniki prostega časa, ki vplivajo na osebni razvoj žensk	25
Slika 3: Grafični prikaz analize – Atlas.ti	27

KAZALO TABEL

Tabela 1: Struktura vzorca anketirank	8
Tabela 2: Dejanske aktivnosti v prostem času	10
Tabela 3: Aritmetična sredina strukture prostega časa v odstotkih	11
Tabela 4: Korelacija med dejanskimi aktivnostmi žensk v prostem časa.....	13
Tabela 5: Zaporedje definicij prostega časa.....	14
Tabela 6: Korelacija definicij in dejanske strukture prostega časa	15
Tabela 7: Zadovoljstvo s prostim časom	16
Tabela 8: Korelacije stališč	18
Tabela 9: Pogostost označevalcev	23

Tabela 10: Združevanje označevalcev v meta-kategorije	24
---	----

1 UVOD

Ritem življenja je tak, da se nam vedno mudi in se pogosto nimamo časa ustaviti oz. si vzeti časa zase. Že od nekdaj obstajajo razlike med spoloma, tako na delovnem mestu, kot tudi v prostem času. Nekatere razlike narekuje družba, druge posameznik sam.

Opisati, kaj je prosti čas, ni preprosto. Težko je presoditi, katera konkretna dejavnost v času, ko ne delamo sodi v prosti čas. Značilnost le-tega ni brezdelje, temveč dejavnost, ki poteka v tem času in služi predvsem lastnim interesom. V prosti čas ne sodijo dejavnosti zunaj delovnega časa, ki so povezane z delovnim procesom (preoblačenje, prevzem in predaja dela), čas poti na delovno mesto in nazaj, poraba časa za nujna vsakodnevna opravila (gospodinjstvo, nakupi), poraba časa za nego, oskrbo in vzgojo otrok, prehrano, spanje. Prostemu času ostane le tisto, kar je zunaj sleherne nuje in obveznosti.

Odločili smo se, da v diplomski nalogi omejimo temo prostega časa in osebnega razvoja na žensko populacijo. Ženskam ob ustvarjanju lastne kariere, družine, doma zmanjkuje časa. Uspešna ženska je pred zahtevno nalogo: kako uskladiti svoje različne vloge kot ženska s kariero, zakonska družica, mati in gospodinja. Življenje je namreč lahko zelo naporno, saj službe od žensk zahtevajo vedno več. V prvi vrsti je to potreba po ustrezni izobrazbi, ki zahteva vedno več časa in energije. Potrebna so tudi dodatna usposabljanja, služba sama pa zahteva več razmišljanja. Nenehno se je potrebno učiti in se pripravljati za delo, ki marsikdaj presega osemurni delavnik.

Tudi v družboslovju že več stoletij prevladujejo kvantitativne metode raziskovanja, ki temeljijo na pozitivnem pristopu (Ambrož, 2005). V zadnjih desetletjih se vse bolj utrjuje prepričanje, da so družbeni pojavi kompleksni in prepleteni. To narekuje uporabo kvalitativnih metod, s katerimi je mogoče bolj kompleksno zajeti določen družbeni pojav in pojasniti povezave z drugimi pojavi. V diplomski nalogi zato želimo preskusiti uporabnost pol-strukturiranega intervjuja pri raziskovanju naslednjih vprašanj s področja prostega časa žensk:

- Kako je prosti čas vpet v vloge, odnose, institucije in kulturno okolje žensk v naši družbi?
- Kakšna je vsebina prostega časa v moderni družbi?
- Kako prosti čas vpliva na osebni razvoj žensk?

2 TEORETIČNA IZHODIŠČA PROSTEGA ČASA

Prosti čas je izvorna potreba v življenju človeka; delo je potreba, da zagotovi obstoj, prosti čas pa, da ta obstoj doživi (Kristančič, 2007). Resnejše obravnavanje teorije prostega časa segajo v sedemdeseta leta dvajsetega stoletja, ko so se sociologi začeli zavedati pomembnosti koriščenja le-tega. Prve raziskave prostega časa segajo v sedemdeseta leta 20. stoletja, ko so raziskovalci pričeli raziskovati prosti čas kot pomembno in avtonomno področje človekovega delovanja. Parker (1976) je opredelil prosti čas kot čas, ki ostane, ko so izpolnjene vse druge obveznosti, Rapoportova (1975) pa sta menila, da na prosti čas najbolj vpliva družinski način življenja. Roberts (1978) se sicer z njimi strinja, obenem pa trdi, da so še ostali družbeni dejavniki, ki enako pomembno vplivajo na preživljanje prostega časa, saj ljudje izberejo tiste dejavnosti, ki ustrezajo njihovemu življenjskemu slogu, osebnim okoliščinam in družbenim skupinam, ki jim pripadajo. Prosti čas se tako z vsebinskega vidika deli na čas, ki ostaja zunaj dela in na čas, ko opravljamo druge nujne življenjske funkcije. Zaradi prepletenosti delovnega časa, opravljanja življenjskih potreb in časa, ki ga potrebujemo za počitek, je težko med njima potegniti ostre smernice. Po mnenju Clarka in Critcherja (1985) je morda danes najpomembnejši komercialni vidik prostega časa. Prosti čas ponuja mnogo poslovnih priložnosti in je pomemben vir dobička. Trdita tudi, da imajo velike korporacije moč, da prepričajo posameznika o potrebah prostega časa. Industrija prostega časa namreč ustvarja nove in nove izdelke in storitve, nato pa poskuša prepričati potrošnike, da jih kupujejo. Tako je hobi postalo tudi samo kupovanje oblačil in artiklov za preživljanje prostega časa, trdi Sheila Scroton (1992). Freysinger et al. (2004) menijo, da prostega časa ni mogoče obravnavati v univerzalnem smislu, ker je vedno pogojen z okoliščinami, v katerih se uresničuje. Prosti čas je vpet v vloge, odnose, institucije in kulturo določene družbe. To je tudi čas, v katerem se gradijo ali razgrajujejo družbene strukture, in čas, v katerem se ustvarijo in razvijejo spremembe, ki prinašajo nove poglede na svet. Svet prostega časa se spreminja skupaj s spremembami osebnega in družbenega življenja v 21. stoletju.

2.1 PROSTI ČAS SKOZI ČAS

Fenomena prostega časa ne moremo pripisati le obdobju, v katerem živimo. Prosti čas, spreminjajoč svoj smisel in funkcijo, se je pojavljal kot del življenjske resničnosti pri posameznih družbenih slojih in na različnih stopnjah družbenega razvoja. Lahko rečemo, da je prosti čas družbeno genetski pojav, ki je nastajal in se razvijal skozi družbena obdobja in je zgodovinsko in razredno zaznamovan.

V antični Grčiji zasledimo navedbe, da naj se občani ne ukvarjajo z ročnim delom, kmetijstvom in da je treba za človekove vrline in državne posle veliko prostega časa. Aristotelova trditev je, da se ljudje odločajo za vojno zaradi miru, za delo pa zaradi

prostega časa. Cilj vojne je mir, cilj dela pa prosti čas. Po tedanjih dejanjih prosti čas razvija pri človeku takšne lastnosti, ki vodijo k modrosti, svobodi duha, da lahko posameznik obvlada svoje življenje in da v njem v celoti uživa. Za tedanje obdobje je prosti čas predpogoj za vse, kar je dobro, lepo. Je neprecenljiva vrednota, ki naredi dostojno življenje človeka. Tudi pri vseh drugih grških modrecih je prisotna misel, da sreča obstaja le v prostem času človeka.

Največje spremembe v pojmovanju in pomenu prostega časa pod vplivom novih družbeno ekonomskih in političnih odnosov, se dogajajo v fevdalni družbeni ureditvi. Cerkev ima velik vpliv, saj propagira molitev in delo. Vodilo življenja tega časa je »ora et labora« (delaj in moli). Prosti čas je začetek vsega hudega, le da se to nanaša na nižje družbene razrede, medtem ko plemstvo in pripadniki višjih fevdalnih in cerkvenih krogov uživajo v sadovih dela nižjih slojev.

Doba renesanse in humanizma razlaga novo usmeritev človekove svobode v smislu grške in rimske kulture, vendar le v okvirih oblastniških razredov, aristokratske inteligence. Nižji sloji so iskali svojo rešitev in smisel življenja v cerkvenih verovanjih, navadah, delu in molitvi. Thomas Moor je v boju za novo, pravičnejšo družbeno ureditev svobodnih ljudi, za bolj človeške družbene in medsebojne odnose posebno pozornost posvečal organizaciji dela in prostega časa.

V dobi industrializacije prihaja v ospredje izkoriščanje ljudi, tako glede težavnosti, vrednotenja in dolžine trajanja delovnega časa. Delo postaja tlaka, breme in mora. Prosti čas je bil skopo odmerjen in namenjen počitku in telesni regeneraciji. Zadovoljeval je najnujnejše potrebe človeka. Prostega časa zunaj tega ni bilo.

Šele v 19. stoletju se pojavijo prvi poskusi skrajševanja delovnega časa in demokratizacije prostega časa. V tem času se večja demokratizacija in popularizacija prostega časa. Skrajševanju delovnega časa, izbojevanim letnim dopustom je sledil boj za kakovostnejši prosti čas.

Prosti čas današnje dobe je svoboda, s katero posamezniki razpolagajo po svojih željah in po svoji volji. Prosti čas je svojevrstna potreba v življenju človeka, delo je potreba, da se zagotovi obstoj; prosti čas pa, da ta obstoj zaživi.

2.2 SODOBNE RAZLAGE PROSTEGA ČASA

Današnji človek je z delovnim časom povezan in od delovnega časa odvisen. Delovni čas nam odmerja časovni obseg prostega časa. Čas, ki nam preostane, dobi pravo vsebino šele, ko opredelimo njegov pomen ali naj bo to čas za lenarjenje in spremljanje denimo športnih dogodkov in kulturnih prireditev ali pa naj pomeni še kaj več: čas, ko se človek posveti samemu sebi, svojim konjičkom, samoizobraževanju, oblikovanju svoje osebnosti.

Prosti čas je vrednota osebnosti in razvoja, ki lahko naredi človeku življenje dragocenejše bolj kot katero koli drugo delo. Je produkt, rezultat in posledica civilizacije, ki nas lahko reši pred tehnološko zadušitvijo, ki smo jo sami ustvarili. Močno je povezan s terminom rekreacija. To so tiste dejavnosti, ki so svobodno motivirane, ki telesno in psihično oblikujejo osebnost in so hkrati družbeno spremenljive in koristne. Rekreacija je splošno družbeno potrebna, saj omogoča izražanje človekove notranje narave – koristi njegovemu zdravju, razvija značaj, preprečuje človekove negativne pojave v družbi, omogoča razvoj demokracije, povečuje ekonomsko moč ljudi in je hkrati tudi vzgojno sredstvo. Z rekreacijo dopolnjujemo oziroma nadaljujemo svoje obveznosti in dela. Prav tako pa človeku omogoča, da ta čas izrablja za počitek, relaksacijo, lahko pa je tudi protiutež utrujenosti. Postaja človekova potreba in vse bolj se sprašujemo, kako ga izkoristiti, kajti prosti čas naj bi zmanjševal in blažil stresne življenjske situacije.

Govorimo torej o socioloških in psiholoških funkcijah vsebin prostega časa. Različne analize o tem, kako preživljamo prosti čas, kažejo na prevladujoče kritične ocene vloge in pomena prostega časa (Kristančič, 2007).

Prosti čas sodobne družbe je najtesneje povezan z razvojem tehnologije in avtomatizacije. Lahko trdimo, da sta pojav prostega časa in njegov problem sestavni del številnih družbenih ved: filozofije, antropologije, pedagogike, psihologije, ekonomije, posebno pa sociologije.

Sociologija prostega časa je sorazmerno novo področje sociologije. Sociologi so se že prej bežno dotikali prostega časa, kot posebni predmet pa so ga začeli proučevati šele v sedemdesetih letih dvajsetega stoletja. Prvi prispevki so se praviloma osredotočili na odnos med delovnim časom in drugim področjem družbenega življenja, zlasti dela in družine.

Stanley Parker je opredelil prosti čas kot preostanek časa: to je čas, ki ostane, ko so izpolnjene druge obveznosti. Razlikuje pet vidikov življenja ljudi. S terminom delo označujemo tisti čas, ki ga ljudje preživimo na plačanem delovnem mestu. K delovnim obveznostim pa prištevamo tudi tisti čas, ki ga porabimo zaradi zaposlitve, a ga ne preživimo na delavnem mestu (npr. vožnja na delo in iz dela). Poleg delovnih obveznosti imamo tudi nedelovne. Sem pa prištevamo razne gospodinske obveznosti in nego otrok. Del našega časa pa zavzemajo tudi fiziološke potrebe kot so spanje in prehranjevanje. Preostali čas, ki nam je še ostal, pa označimo kot naš prosti čas.

Kako človek občuti prosti čas v razmerju do dela, je odvisno od vsakega posameznika. Vedenje v delovnem času kroji tudi človekovo vedenje v prostem času. Kdor je zadovoljen na delu, bo navadno dejavnejši in zadovoljnejši tudi v prostem času. Temeljni razloček je površinski občutek med delom in prostim časom. Prosti čas lahko občutimo kot nedelo, počitek, aktivno izrabo (športne dejavnosti, obisk kulturnih prireditev...) ali zadovoljevanje osebnih potreb. Danes imamo preveč

obveznosti, ki izvirajo iz dela, družinskih obveznosti, da bi lahko svoj prosti čas uživali nemoteno, ustvarjalno in sami s seboj. Prosti čas mora biti organiziran tako, da bo omogočeno zadovoljstvo in sprostitev ob posameznih dejavnostih, ne pa da bi dejavnost občutili kot obveznost.

Franc Hočevar (1977) v svoji knjigi Prosti čas trdi, da je najbolj prikladna funkcionalna delitev prostega časa glede na funkcije, ki jih opravlja. To so počitek, zabava in razvoj osebnosti. Počitek je ena od osnovnih potreb človeka. Počitek v funkciji prostega časa predstavlja pomembno mesto in ga ne smemo zanemariti. Druga pomembna funkcija prostega časa je zabava. V tej vlogi prosti čas služi tudi sprostitvi. Tretja pomembna funkcija prostega časa pa je celovito razvijanje osebnosti (biološko, intelektualno, socialno, itd).

Za pojem prostega časa ni enotne, za vse primerne sprejemljive definicije. V sociološki literaturi se pojavljajo najrazličnejše definicije o tem, kaj je prosti čas. Prosti čas je neko časovno obdobje, v katerem nimamo pridobitniške funkcije in ga sestavljajo dejavniki, ki jih odrejajo tiste družbene vloge, ki so bolj značilne za prosti čas kot za gospodarsko, politično, družinsko ali kakšno drugo življenjsko področje. Človek je takrat osvobojen vseh obveznosti in si po svoji volji izbira različne dejavnosti. Takrat človek dela vse tisto, kar si sam želi in ta je čas namenjen fizičnemu in intelektualnemu razvoju. To je čas, ki ga človek ne potrebuje za materialni obstoj. Takrat človek beži iz realnosti v laž, ki jo oživi z manipuliranjem. Prav tako pa ljudje ne uporabljamo prav pogosto termina prosti čas, ker nam tega časa ne ostane prav veliko (Strojin, 1982).

Rudi Lešnik (v Strojin, 1982: 40) prosti čas opredelil takole: »Prosti čas je tisti čas v dnevu, ki ostaja človeku med obveznim delom, časom za zadovoljevanje fizioloških in higienskih potreb ter spanjem, brez zunanjih pritiskov in narokov, s početji in javnostmi, kakor jih izbira posameznik sam sredi okoliščin, v katerih živi, ne da bi ga kaj obvezovalo ali bi vsebovalo kakršne koli obvezujoče posledice zunaj njega samega.« Značilnost prostega časa gotovo ni brezdolje, temveč dejavnost, ki poteka v tem času in je sredstvo za doseganje osebnih ciljev.

Opisati, kaj je prosti čas, ni preprosto. Nekateri so namesto odgovora na vprašanje, kaj je prosti čas, raje opisovali, česar ni v prostem času. Ugotavljali so, da je težko presoditi, katera dejavnost iz dela v prostem času spada v prosti čas, ker je tudi mnenje o tem lahko sporno. Pomivanje posode je običajno nepriljubljeno delo, izjemoma pa za koga ugodje in si ga prav rad izbere za delo v prostem času (Lešnik, 1982).

Ambrož (2005: 239) opredeli človeka prostega časa kot turista, ki je sproščen in svoboden, daje vtis skrivnostnosti in je oseba, ki ne deluje v skladu s formalnimi družbenimi normami. Za seboj pušča vsakodnevno rutino odgovornosti z jasno določenimi pravili, ki posegajo v njegovo neodvisnost, samostojnost in zasebnost in

ga podrejajo konkretni družbeni stvarnost. To je turist, ki se je odločil da bo svojo značilno in birokratsko podobo pustil doma in jo zamenjal s podobo svobodnega, sproščenega človeka, ki vsaj začasno postavlja lastne meje delovanja.

Cilj diplomskega dela je bil s pomočjo kvantitativne in kvalitativne raziskave predstaviti aktivnosti žensk pri usklajevanju vsakodnevnih aktivnosti s prostim časom. Raziskali smo možnosti za izrabo prostega časa za osebni razvoj žensk. Problem, ki smo ga obravnavali v prvem delu, je bil v iskanju rešitve problema pomanjkanja prostega časa in vloge prostega časa v procesu osebnostnega razvoja žensk. V drugem delu smo izpeljali vrednotenje prostega časa s kvalitativno analizo vsebine, izrabe, družbene vloge prostega časa in vpliva prostega časa na osebni razvoj žensk.

Cilje raziskave smo opredelili z naslednjimi hipotezami:

H1: Kako struktura prostega časa podpira osebni razvoj žensk?

H2: Ali definicija prostega časa vsebuje osebno-razvojne elemente?

H3: Kako izkušnje prostega časa vplivajo na osebni razvoj žensk?

S kvalitativno analizo razmerja do prostega časa smo oblikovali teoretična izhodišča, ki so izhajala iz:

- pomena prostega časa;
- izrabe prostega časa;
- pomena prostega časa v družbi.

Vse te elemente smo povezali z osebnim razvojem prostega časa.

3 METODOLOGIJA

V študiji smo uporabili kvantitativne in kvalitativne metode raziskovanja. Za kvantitativno analizo stališč do prostega časa smo uporabili metode opisne statistike:

- aritmetično sredino;
- standardni odklon;
- vsoto rangov;
- korelacijsko analizo.

S temi metodami smo opisali smer in moč stališč, razvrstili elemente prostega časa po strukturi in oblikovali definicije prostega časa.

Kvalitativne metode lahko uporabimo takrat, ko obstaja potreba po tem, da bolje razumemo pojave o katerih še ni veliko znanega. Lahko jih uporabimo tudi za pojave, ki so nam že znani, pa o njih potrebujemo poglobljeno informacijo, ki je ne moremo pridobiti s pomočjo kvantitativnih metod. Neznane pojave običajno raziskujemo s pomočjo odprtih vprašanj, ki podpirajo odkrivanje novih informacij. Ker smo želeli bolj poglobljeno spoznati odnos žensk do prostega časa, smo v nadaljevanju izpeljali pol-strukturirani intervju z naslednjimi vodilnim vprašanji:

1. Kaj je prosti čas?
2. Kako izkoristite prosti čas?
3. Kakšna je vsebina prostega časa v naši družbi?
4. Kako vpliva prosti čas na osebni razvoj žensk?

3.1 VZOREC

V kvalitativnih raziskavah največkrat uporabimo naključni vzorec, ki temelji na naključnem izbor reprezentativnega vzorca iz celotne populacije. Cilj naključnega vzorca je naknadno posploševanje raziskovalnih izidov na celotno populacijo. Namensko vzorčenje je osrednja strategija v kvalitativnem raziskovanju, ker z njim izbiramo tiste raziskovalne primere, ki so bogati s podatki in jih je mogoče poglobljeno raziskovati. V majhnih vzorcih raznolikost vzorcev lahko predstavlja težavo, ker se posamezni vzorci med seboj zelo razlikujejo.

V intervjuju vzorcu je sodelovalo 30 anketirank - žensk. 16 anketirank (53 %) ima visoko ali višje šolsko izobrazbo, 9 anketirank (30 %) ima srednješolsko izobrazbo in 5 anketirank (17 %) ima poklicno izobrazbo. Glede na kraj bivanja se je 21 anketiranih (70 %) opredelilo, da živijo v mestu in 9 (30 %), da živijo na podeželju. Povprečna starost anketirank je 41,37 let in imajo povprečno 19 let delovne dobe. 26 žensk (86,6 %) je poročenih, 4 (13,4 %) pa drugo. 26 anketirank (86,7 %) je

zaposlenih v javnem sektorju, 2 (6,6 %) dela v industriji, 1 (3,3 %) je zasebnica in 1 (3,3 %) dela v zasebnem sektorju. 28 (93,3 %) imajo zaposlitev za nedoločen čas in 2 (6,7 %) zaposlitev za določen čas. V vzorec so bile izbrane posameznice iz kroga prijateljic, sodelavk in znank. Izbrali smo posameznice, ki so si med seboj različne v razmišljanju in izobrazbi. Strukturo vzorca prikazujemo v tabeli (1).

Tabela 1: Struktura vzorca anketirank

N = 30			
1	izobrazba	poklicna	17 %
		srednja	30 %
		visoka	53 %
2	kraj bivanja	mesto	70 %
		podeželje	30 %
3	starost v letih		41,37
4	delovna doba v letih		19
5	vrsta zaposlitve	javni sektor	86,7 %
		zasebni sektor	13,3 %
6	narava zaposlitve	določen čas	93,3 %
		nedoločen čas	6,7 %

3.2 INSTRUMENT

Instrumenta, ki smo jih uporabili v raziskavi, smo oblikovali na osnovi teoretičnih izhodišč o prostem času. Za kvantitativno raziskavo smo uporabili anketni vprašalnik in za kvalitativno analizo pol-strukturirani intervju.

Anketni vprašalnik je vseboval tri sklope vprašanj ali trditev:

1. Struktura prostega časa (13);
2. Definicije prostega časa (10);
3. Izkušnje s prostim časom (20).

V uvodnem delu smo uporabili nominalne spremenljivke, ki omogočajo kvalitativno razvrščanje. Z njim smo merili pripadnost različnim kategorijam, ki jih ne moremo razvrstiti in tudi ne količinsko vrednotiti. To so spol, starost, izobrazba, poklic, tip organizacije, kraj bivanja, poslovni proces, delovne izkušnje, vodstvene izkušnje, zakonski stan, status zaposlitve.

Strukturo prostega časa smo merili s strukturo prostega časa v % v enem tednu, tako, da je skupni seštevek strukture prostega časa 100 %. Definicije prostega časa smo merili z razvrstilno lestvico po pomembnosti (1 = najbolj pomembno do 10 = najmanj pomembno). Izkušnje s prostim časom smo merili s pet stopenjsko intervalno lestvico Likertovega tipa, kjer je 1 = popolnoma ne soglašam s trditvijo, 2 = ne soglašam s trditvijo, 3 = niti soglašam niti ne soglašam s trditvijo, 4 = soglašam s trditvijo; 5 = popolnoma soglašam s trditvijo (priloga št. 1: Vprašalnik).

Za pol-strukturirani intervju smo anketirankam postavili štiri vodilna vprašanja, na katera smo želeli dobiti poglobljene odgovore. Vprašali smo jih, kaj si ženske predstavljajo kot prosti čas, na kaj najprej pomislijo, ko slišijo besedo prosti čas. Zanimalo nas je, kako izkoristijo prosti čas, kar jim ga ostane in kakšna je vsebina prostega časa v današnji družbi. Z zadnjim vprašanjem, smo ugotavljali kakšen vpliv ima prosti čas na osebni razvoj žensk.

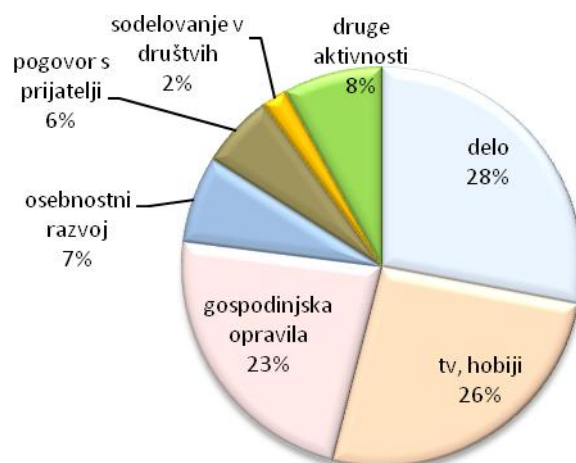
4 PREDSTAVITEV REZULTATOV RAZISKAVE

4.1 KVANTITATIVNA ANALIZA PODATKOV

Tabela 2: Dejanske aktivnosti v prostem času

	struktura časa v odstotkih v tednu dni	SLO	EU
S1	Delo (delo, ki je namenjeno preživetju, zagotavljanju zadovoljitve osnovnih potreb).	28	53,5
S2	TV in radio, obisk zabavnih in športnih prireditev, hobiji, TV igre, poslušanje glasbe.	26	19,6
S3	Gospodinjska opravila (kuhanje, pospravljanje, nabava hrane, nakup obleke, vzdrževanje stanovanja, hiše....).	23	18,5
S4	Športne aktivnosti.		
S5	Branje časopisov, revij, knjig.		
S6	Priprava na delo.		
S7	Osebnostni razvoj – izobraževanje, pridobivanje novih znanj.	7	3
S8	Pogovor, kosilo ali večerja s prijatelji/prijateljicami, znanci/znankami zunaj.	6	1,4
S9	Sodelovanje v društvih in prostovoljnih skupinah, političnih strankah, neprofitnih organizacijah.	2	0,5
S10	Koncerti, gledališče, kino, športne prireditve.		
S11	Delo doma (dodatno delo, honorarno delo).		
S12	Neaktivno preživljanje prostega časa (tudi bolezen).		
S13	Druge aktivnosti	8	4
	SKUPAJ	100	100

Graf 1: Dejanske aktivnosti v prostem času

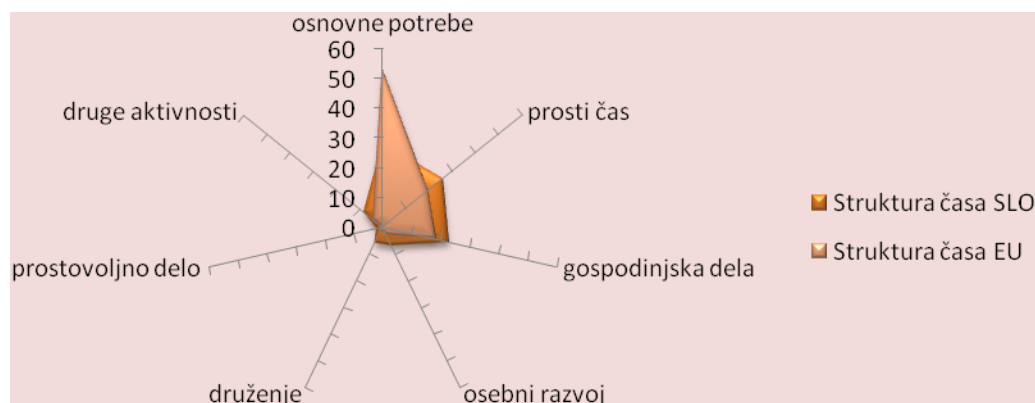

Anketiranke so razvrstile dejanske aktivnosti prostega časa tako, da je skupna struktura vseh aktivnosti 100 %. Na prvem mestu je delo za zadovoljitev osnovnih potreb. Sledijo mu gospodinjska opravila in vzdrževanje. Na tretjem mestu so prostočasne aktivnosti, ki so povezane s ponudbo modernih medijev (TV, radio, prireditve, poslušanje glasbe) in na četrtem mestu so športne aktivnosti. Življenje moderne ženske se vrti okrog klasičnih zadolžitev, ki jim jih pripisujejo skozi zgodovino družbenega in osebnostnega razvoja človeka. Zaradi pomanjkanja časa so v ospredju aktivnosti prostega časa in zabave, ki so dostopne neposredno s pomočjo elektronskih medijev (7,23 %). Sledijo športne aktivnosti, ki so v skladu s trenutnimi trendi, ki poudarjajo mobilnost na vseh področjih in so hkrati odziv na vedno daljši čas, ki ga ženske prebijejo na delu. Osebnostni razvoj zajema zelo majhen delež celotnega časa (6,67 %). Sledi mu branje časopisov, revij in knjig (6,40 %). Struktura prostega časa se modernim ženskam ni bistveno spremenila v primerjavi z izrabo strukture časa pred desetletji.

Tabela 3: Aritmetična sredina strukture prostega časa v odstotkih

struktura časa v tednu dni	aritmetična sredina strukture časa
s1 Delo (delo, ki je namenjeno preživetju, zagotavljanju zadovoljitve osnovnih potreb).	26,77
s3 Gospodinjska opravila (kuhanje, pospravljanje, nabava hrane, nakup obleke, vzdrževanje stanovanja, hiše....).	22,97
s2 TV in radio, obisk zabavnih in športnih prireditev, hobiji, TV igre, poslušanje glasbe.	7,53
s4 Športne aktivnosti	7,23
s7 Osebnostni razvoj – izobraževanje, pridobivanje novih znanj.	6,67
s6 Priprava na delo.	6,53
s5 Branje časopisov, revij, knjig.	6,40
s8 Pogovor, kosilo ali večerja s prijatelji/prijateljicami, znanci/znankami zunaj.	5,47
s10 Koncerti, gledališče, kino, športne prireditve.	3,27
s11 Delo doma (dodatno delo, honorarno delo).	2,57
s12 Neaktivno preživljanje prostega časa (tudi bolezen).	2,13
s9 Sodelovanje v društvih in prostovoljnih skupinah, političnih strankah, neprofitnih organizacijah	1,70
s13 Druge aktivnosti	1,10
Skupaj	100

Slika 1: Struktura prostega časa – primerjava SLO - EU

Primerjava strukture prostega časa s povprečjem EU pokaže največjo razliko pri zagotavljanju osnovnih potreb. Povprečna Evropejka nameni več kot 50 % časa zagotavljanju osnovnih potreb za preživetje. Anketiranke v naši raziskavi namenijo več časa drugim aktivnostim kot Evropejke. Evropejke so v povprečju bolj socialno vključene v trg dela kot naše anketiranke. Statistični podatki za EU so povzeti iz podatkov Agencije Evropske unije Eurofound in so zgolj informacijske narave. Struktura anketiranih se med seboj razlikuje.

V tabeli 4 predstavljamo korelacijo – medsebojno odvisnost med dejanskimi aktivnostmi žensk v prostem času. V strukturi časa je delo, ki je namenjeno preživetju in zagotavljanju osnovnih potreb, v negativni zvezi z gospodinjskimi opravili ($r = -0,37$). V negativni zvezi je tudi s športnimi aktivnostmi ($r = -0,51$), z osebnostnim razvojem ($r = -0,51$), z druženjem z drugimi ljudmi ($r = -0,55$) in z obiski koncertov, gledališč, kina in športnih prireditev ($r = -0,54$). Delo in prosti čas sta še vedno ločeni kategoriji, ki se med seboj izključujeta. Nekdo, ki mora veliko časa nameniti delu, nima možnosti za osebnostni razvoj. Produktivnost postaja vse bolj pomembna in zajema večino časa, ki je na razpolago za vse aktivnosti. Posledica tega so različna stresna stanja, ki vodijo v socialno izključenost in zmanjšujejo možnosti za hitro prilagajanje okolju in osebnostni razvoj.

Anketiranke povezujejo športne aktivnosti s pogovorom, kosilom ali večerjo s prijatelji in znanci ($r = 0,42$) in z obiskom koncertov, gledališč, kina in športnih prireditev ($r = 0,54$). Ta skupina stališč predstavlja izhodiščni vedenjski vzorec prostega časa žensk v naši raziskavi.

Osebnostni razvoj, ki se izraža v izobraževanju in pridobivanju novih znanj, anketiranke povezujejo s pogovorom, kosilom ali večerjo s prijateljicami in znankami ($r = 0,43$). Socialni stik z drugimi je pomemben element osebnostnega razvoja.

Spodbuja ga izmenjava stališč, mnenj, pogledov in prepričanj in predstavlja pomen kulturne komponente razvoja.

Tabela 4: Korelacija med dejanskimi aktivnostmi žensk v prostem času

$p < 0,05^*$

	s13	s12	s11	s10	s9	s8	s7	s6	s5	s4	s3	s2	s1
ar.sr.	1,10	2,13	2,57	3,27	1,70	5,47	6,67	6,53	6,40	7,23	22,97	7,53	26,77
std	2,88	4,01	5,04	3,22	2,79	3,90	5,68	6,79	3,77	5,12	11,28	3,05	18,26
s1	-0,12	0,06	-0,06	-0,54*	-0,29	-0,55*	-0,51*	-0,25	-0,28	-0,51*	-0,37*	-0,09	1,00
s2	0,02	-0,34	-0,14	0,17	0,18	0,35	-0,16	-0,30	-0,06	0,18	0,01	1,00	
s3	-0,08	-0,24	-0,27	-0,32	-0,20	-0,23	0,03	0,02	0,05	-0,08	1,00		
s4	0,09	0,16	-0,12	0,54*	0,02	0,42*	0,11	-0,07	0,16	1,00			
s5	0,05	-0,03	0,19	0,18	0,14	0,19	-0,09	-0,33	1,00				
s6	-0,20	-0,15	-0,03	0,05	-0,13	0,05	0,31	1,00					
s7	-0,11	-0,25	-0,09	0,26	0,12	0,43*	1,00						
s8	-0,11	-0,08	-0,05	0,67*	0,23	1,00							
s9	0,08	-0,07	0,40*	0,24	1,00								
s10	0,09	0,12	0,11	1,00									
s11	-0,02	-0,12	1,00										
s12	0,32	1,00											
s13	1,00												

Definicije prostega časa

Prosti čas anketiranke opišejo kot namerno iskanje tveganja, negotovosti in dogodivščin. Predstavlja jim tudi izziv, ki ga daje narava. Prosti čas ločijo od dela, saj ga povezujejo s tistim časom, ko jim ni treba delati. Še posebej je pomembno, da anketiranke prosti čas razumejo kot delo, s katerim so zadovoljne. Če jim je delo užitek in sprostitiv, ima enako vrednost kot prosti čas. To velja še posebej takrat, ko lahko opravljajo svoje delo, ko se dobro počutijo in imajo dovolj ustvarjalne energije. Prosti čas so jim aktivnosti, katerih rezultat ni znan in določen vnaprej. Prosti čas je tudi čas, ko ne delajo za preživetje.

Ne nazadnje so zanje prosti čas tudi organizirane aktivnosti, ki omogočajo stik z naravo in organizirane aktivnosti, s katerimi pridobivajo nove moči za uspešno delo. Najnižje so anketiranke vrednotile prosti čas kot svobodne, neodvisne in samostojne aktivnosti, ki so namenjene njihovem osebnemu razvoju in sprostitvi. Sklepamo lahko, da jim za osebni razvoj zmanjka prostega časa. Obstaja tudi verjetnost, da jim delo vzame toliko energije, da prosti čas uporabijo za sprostitiv in za nabiranje novih moči. Hkrati lahko trdimo, da je osebni razvoj v tesni zvezi z zadovoljstvom z delom, ki omogoča sprostitiv in osebni razvoj hkrati. Opis prostega časa je izid različnih faktorjev, med katerimi je v ospredju konkretna izkušnja s prostim časom.

Tabela 5: Zaporedje definicij prostega časa

definicije prostega časa	Vsota rangov
d1 Prosti čas je namerno iskanje tveganja in negotovosti in dogodivščin.	249,00
d6 Prosti čas je izziv, ki mi ga daje narava (visoke gore, nevarna pokrajina, tematski parki, nevarni športi...).	200,00
d2 Prosti čas je tisti del časa, ko mi ni treba delati.	198,00
d10 Prosti čas je delo, s katerim sem zadovoljen/a.	173,00
d9 Prosti čas je možnost, da opravljam svoje delo takrat, ko se dobro počutim in imam dovolj ustvarjalne energije.	172,00
d7 Prosti čas so moje aktivnosti, katerih rezultat ni znan in določen vnaprej.	172,00
d8 Prosti čas je čas, ko ne delam za svoje preživetje.	161,00
d5 Prosti čas so različne organizirane aktivnosti, katerih namen je ohranjanje mojega stika z naravo.	137,00
d4 Prosti čas je aktivnost, s katero si pridobim novih moči za uspešno delo.	112,00
d3 Prosti čas so svobodne, neodvisne in samostojne aktivnosti, ki so namenjene mojemu osebnemu razvoju in sprostitvi.	76,00

V nadaljevanju bomo te trditve raziskali tako, da bomo opise prostega časa (d) povezali z dejansko izrabo prostega časa (s).

Tabela 6: Korelacija definicij in dejanske strukture prostega časa

$p < 0,05^*$

	s1	s2	s3	s4	s5	s6	s7	s8	s9	s10	s11	s12	s13
d1	-0,43*	0,37*	0,00	0,11	0,03	0,20	0,40*	0,34	0,10	0,31	0,06	-0,24	0,07
d2	-0,20	0,15	-0,12	0,21	-0,51	0,29	0,42*	0,28	-0,07	0,26	-0,32	0,10	0,09
d3	0,36	-0,29	0,09	-0,15	0,25	-0,29	-0,48*	-0,33	-0,13	-0,14	-0,02	0,20	-0,08
d4	0,44*	0,01	-0,13	-0,18	-0,11	0,04	-0,43*	-0,11	-0,33	-0,23	-0,11	0,14	-0,13
d5	0,24	-0,09	0,25	-0,42*	0,04	0,22	-0,18	-0,14	-0,22	-0,19	-0,10	-0,41*	-0,33
d6	0,07	0,30	0,15	-0,30	-0,11	-0,04	0,01	0,15	0,01	-0,01	0,18	-0,47*	-0,32
d7	-0,29	-0,19	0,05	0,08	0,10	0,01	0,35	0,09	0,34	0,09	0,17	-0,01	-0,02
d8	-0,15	0,20	-0,17	0,37*	-0,19	0,11	0,04	0,10	0,17	0,00	0,02	-0,06	0,24
d9	-0,04	-0,15	-0,05	0,18	0,19	-0,35	-0,18	-0,23	0,16	-0,08	0,14	0,43*	0,39*
d10	0,03	-0,41*	-0,13	0,14	0,38*	-0,27	-0,01	-0,22	0,02	-0,09	0,04	0,45*	0,16

Osebnostni razvoj, izobraževanje in pridobivanje novih znanj anketiranke povezujejo z namernim iskanjem tveganja, negotovosti in dogodivščin ($r = 0,40^*$). Osebnostni razvoj povezujejo tudi s časom, ko jim ni treba delati ($r = 0,42^*$). Če imajo občutek, da se osebnostno razvijajo, se čutijo svobodne, neodvisne, samostojne, aktivne in sproščene ($r = -0,48^*$). Hkrati jim ta občutek, daje novih moči za uspešno delo in zato ne potrebujejo prostega časa ($r = 0,43^*$). Nove moči za uspešno delo povezujejo tudi z delom, ki je potrebno za preživetje in za zadovoljevanje osnovnih potreb ($r = 0,44$).

Iskanje tveganja in dogodivščin anketiranke povezujejo z gledanjem TV, s poslušanjem radija, s hobiji, s TV igrami in s poslušanjem glasbe ($r = 0,37^*$). Nasprotno jim delo za preživetje ne predstavlja dogodivščine, tveganja in negotovosti, ki sta značilna za prosti čas ($r = -0,43^*$).

Anketiranke, ki prosti čas razumejo kot organiziran stik z naravo, običajno ne potrebujejo posebnih športnih aktivnosti ($r = -0,42^*$) in svoj čas preživljajo zelo aktivno in tako ohranjajo svoje zdravje ($r = 0,41^*$). Prosti čas jim je tudi izziv, ki je povezan z obiskom visokih gora, z nevarno pokrajino, z obiskom tematskih parkov in z nevarnimi športi in jim omogoča aktivno preživljanje prostega časa in hkrati ohranja njihovo zdravje ($r = -0,47$).

Možnost, da opravljam svoje delo takrat, ko se dobro počutim in imam dovolj ustvarjalne energije, anketiranke povezujejo z aktivnim preživljanjem prostega časa in z zdravjem ($r = 0,43^*$) ter z drugimi ustvarjalnimi aktivnostmi ($r = 0,39^*$).

Prosti čas je delo, s katerim sem zadovoljen, anketiranke zadovoljuje tako, da ne čutijo posebne potrebe po gledanju TV, poslušanju radija, po ukvarjanju s hobiji, po igranju TV iger in po poslušanju glasbe ($r = -0,41^*$). Če so z delom zadovoljne, berejo časopise, revije in knjige ($r = 0,38^*$) ter neaktivno preživljajo prosti čas ($r = 0,45^*$).

Tabela 7: Zadovoljstvo s prostim časom

zadovoljstvo s prostim časom	aritmetična sredina	standardni odklon
z1 Ženske imajo enake možnosti za preživljanje prostega časa kot moški.	2,53	1,25
z2 Ženske izrabijo premalo možnosti za aktivno preživljanje prostega časa na počitnicah v primerjavi z moškimi.	3,50	1,07
z3 Ženske se počutijo v družbi manj varno, zato si težje izbirajo pristočasne aktivnosti doma in na počitnicah.	2,50	1,04
z4 Ženske težje načrtujejo svoj prosti čas.	3,63	1,13
z5 Moški pričakujejo, da bodo ženske svoj prosti čas omejile na delo z družino.	3,40	1,25
z6 Možnosti izrabe prostega časa moških in žensk, so v naši družbi povezane s tradicionalnimi pogledi na vlogo ženske.	3,20	1,03
z7 Za prosti čas žensk doma in na počitnicah je značilno kronično pomanjkanje časa.	3,70	0,99
z8 Izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja obnovi moje fizične in duhovne moči in s tem tudi moje splošno dobro počutje.	4,43	0,68
z9 Izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja me ponovno poveže z družbo v kateri živim in z vrednotami, ki jih predstavlja.	3,77	1,01
z10 Izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja vpliva name tako, da se počutim manj odtujenega v družbi in lažje prenašam delovne obveznosti.	3,70	0,92
z11 Izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja mi pomeni možnost izrabe različnih priložnosti pri iskanje izvirnosti in novega smisla življenja.	3,33	1,21
z12 Izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja mi daje občutek, da sem našel/našla novo duhovno zavetišče.	2,93	1,11
z13 Izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja mi daje možnost, da spoznam preprosto življenje v drugi družbi in postanem del tega življenja.	3,43	0,94
z14 Moje obnašanje je pogosto rezultat osebnih prepričanj o tem, kako svet deluje.	3,40	1,00
z15 Imam sposobnosti in izkušnje za uspešno obvladovanje okoliščin.	3,40	0,67
z16 Pogosto uspešno izrabim osebne in poslovne priložnosti, ko se pojavijo.	3,27	0,69
z17 Jasno mi je, kaj želim doseči v prihodnosti.	3,80	0,55
z18 Vidim se kot oseba, ki se osebno razvija in širi polje priložnosti za osebni uspeh.	3,47	0,78
z19 Informacije drugih ljudi o tem, kako delujem, mi utrjujejo prepričanje, da sem na pravi poti.	3,60	0,81
z20 Mnogo bolj bi morali v naši družbi poskrbeti za prosti čas in osebni razvoj, da bi lahko sledili ustvarjalnim idejam.	4,20	0,66

Pri sklopu trditev o zadovoljstvu s prostim časom so anketiranke najvišje ocenile trditev, da jim *izkušnja storitev prostega časa ali turističnega potovanja obnovi fizične in duhovne moči in s tem tudi splošno dobro počutje* (asr = 4,43). Na drugo mesto so uvrstile trditev, da *bi morali v naši družbi mnogo bolj poskrbeti za prosti čas in osebni razvoj, da bi lahko sledili ustvarjalnim idejam* (asr = 4,20). Na tretje mesto so uvrstile trditev, da *jim je jasno kaj želijo doseči v prihodnosti* (asr = 3,80), in na četrtem mestu je trditev, da *me izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja ponovno poveže z družbo v kateri živim in z vrednotami, ki jih predstavlja* (asr = 3,77). Sledijo trditve, da *izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja vpliva name tako, da se počutim manj odtujenega v družbi in lažje prenašam delovne obveznosti* (r = 3,70), da *je za prosti čas žensk doma in na počitnicah značilno kronično pomanjkanje časa* (r = 3,70), da *ženske težje načrtujejo svoj prosti čas* (asr = 3,70), in da *mi informacije drugih ljudi o tem, kako delujem, utrjujejo prepričanje, da sem na pravi poti* (asr = 3,70). V sredino lestvice so uvrstile trditve, da *ženske težje načrtujejo svoj prosti čas* (asr = 3,63), da *ženske izrabijo premalo možnosti za aktivno preživljanje prostega časa na počitnicah v primerjavi z moškimi* (asr = 3,50), da *se vidijo kot oseba, ki se osebno razvija in širi polje priložnosti za osebni uspeh* (asr = 3,47).

Naslednje trditve so anketiranke takole razvrstile: *izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja mi pomeni možnost izrabe različnih priložnosti pri iskanje izvirnosti in novega smisla življenja* (asr = 3,43), *izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja mi daje možnost, da spoznam preprosto življenje v drugi družbi in postanem del tega življenja* (asr = 3,43), *imam sposobnosti in izkušnje za uspešno obvladovanje okoliščin* (asr = 3,40), *moje obnašanje je pogosto rezultat osebnih prepričanj o tem, kako svet deluje* (asr = 3,40).

V spodnji del lestvice o zadovoljstvu s prostim časom so uvrstile trditve, da *moški pričakujejo, da bodo ženske svoj prosti čas omejile na delo z družino* (asr = 3,40), da *pogosto uspešno izrabim osebne in poslovne priložnosti, ko se pojavijo* (asr = 3,27), da *so možnosti izrabe prostega časa moških in žensk v naši družbi povezane s tradicionalnimi pogledi na vlogo ženske* (asr = 3,20) in da jim *izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja mi daje občutek, da sem našel/našla novo duhovno zavetišče* (asr = 2,93). Trditvi, da *imajo ženske enake možnosti za preživljanje prostega časa kot moški* (asr = 2,53) in da *se ženske počutijo v družbi manj varno, zato si težje izbirajo prostocasne aktivnosti doma in na počitnicah* (asr = 2,50), pa so ocenile z najnižjimi ocenami.

Tabela 8: Korelacije stališč

$p < 0,05^*$

	z1	z2	z3	z4	z5	z6	z7	z8	z9	z10	z11	z12	z13	z14	z15	z16	z17	z18	z19	z20	
z1	1,25																				
z2	1,07	1,00																			
z3	1,04	-0,28	1,00																		
z4	1,13	-0,59*	0,35	1,00																	
z5	1,25	-0,36*	0,44*	0,42*	1,00																
z6	1,03	-0,25	0,12	0,16	0,11	1,00															
z7	0,99	-0,51*	0,15	0,08	0,16	0,09	1,00														
z8	0,68	0,08	0,07	-0,17	0,18	0,09	-0,04	1,00													
z9	1,01	-0,09	0,24	-0,05	-0,08	0,21	-0,05	0,17	1,00												
z10	0,92	-0,28	0,26	-0,02	-0,01	0,38*	0,21	-0,05	0,30	1,00											
z11	1,21	0,08	-0,03	0,35	-0,13	-0,20	0,21	-0,05	0,30	0,38*	1,00										
z12	2,93	0,05	0,06	0,33	-0,16	-0,03	0,27	0,07	0,30	0,37*	0,37*	1,00									
z13	3,43	-0,23	0,12	-0,09	-0,01	0,08	0,27	0,07	0,30	0,37*	0,37*	0,66*	1,00								
z14	3,40	-0,34	-0,22	-0,07	0,07	-0,16	0,40	0,49	1,00	0,40*	0,42*	0,49	1,00								
z15	3,40	0,67	-0,29	0,00	-0,16	-0,28	-0,01	-0,01	0,10	0,40*	0,42*	0,49	1,00	1,00							
z16	3,27	0,69	-0,19	0,00	-0,22	0,11	0,39*	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	1,00						
z17	3,80	0,55	-0,17	-0,18	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	1,00					
z18	3,47	0,78	-0,25	-0,18	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	0,04	1,00				
z19	3,60	0,81	-0,43*	-0,15	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	0,04	0,14	1,00			
z20	0,66	0,81	-0,43*	-0,15	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	0,04	0,14	0,02	1,00		
	-0,05	0,29	0,15	-0,04	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	1,00
	4,20	0,08	0,29	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	0,66	0,81	-0,43*	-0,15	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	0,04	0,14	0,02	1,00	0,28	1,00
	-0,05	0,29	0,15	-0,04	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	4,20	0,08	0,29	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	0,66	0,81	-0,43*	-0,15	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	0,04	0,14	0,02	1,00	0,28	1,00
	-0,05	0,29	0,15	-0,04	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	4,20	0,08	0,29	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	0,66	0,81	-0,43*	-0,15	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	0,04	0,14	0,02	1,00	0,28	1,00
	-0,05	0,29	0,15	-0,04	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	4,20	0,08	0,29	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	0,66	0,81	-0,43*	-0,15	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	0,04	0,14	0,02	1,00	0,28	1,00
	-0,05	0,29	0,15	-0,04	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	4,20	0,08	0,29	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	0,66	0,81	-0,43*	-0,15	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	0,04	0,14	0,02	1,00	0,28	1,00
	-0,05	0,29	0,15	-0,04	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	4,20	0,08	0,29	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	0,66	0,81	-0,43*	-0,15	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	0,04	0,14	0,02	1,00	0,28	1,00
	-0,05	0,29	0,15	-0,04	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	4,20	0,08	0,29	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	0,66	0,81	-0,43*	-0,15	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	0,04	0,14	0,02	1,00	0,28	1,00
	-0,05	0,29	0,15	-0,04	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	4,20	0,08	0,29	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	0,66	0,81	-0,43*	-0,15	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	0,04	0,14	0,02	1,00	0,28	1,00
	-0,05	0,29	0,15	-0,04	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	4,20	0,08	0,29	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	0,66	0,81	-0,43*	-0,15	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	0,04	0,14	0,02	1,00	0,28	1,00
	-0,05	0,29	0,15	-0,04	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	4,20	0,08	0,29	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	0,66	0,81	-0,43*	-0,15	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	0,04	0,14	0,02	1,00	0,28	1,00
	-0,05	0,29	0,15	-0,04	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	4,20	0,08	0,29	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	0,66	0,81	-0,43*	-0,15	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	0,04	0,14	0,02	1,00	0,28	1,00
	-0,05	0,29	0,15	-0,04	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	4,20	0,08	0,29	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	0,66	0,81	-0,43*	-0,15	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15	0,32	0,28	0,04	0,14	0,02	1,00	0,28	1,00
	-0,05	0,29	0,15	-0,04	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	4,20	0,08	0,29	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,28
	0,66	0,81	-0,43*	-0,15	-0,22	0,11	0,33	0,09	0,25	0,57	0,09	0,08	0,15</								

ar. št.	std.	z1	z2	z3	z4	z5	z6	z7	z8	z9	z10	z11	z12	z13	z14	z15	z16	z17	z18	z19	z20
---------	------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Trditev, da *imajo ženske enake možnosti za preživljanje prostega časa kot moški*, je v negativni zvezi s trditvami, da *ženske težje načrtujejo svoj prosti čas* ($r = -0,59$), s trditvijo, da *moški pričakujejo, da bodo ženske svoj prosti čas omejile na delo z družino* ($r = -0,36$), s trditvijo, da *je za prosti čas žensk doma in na počitnicah značilno kronično pomanjkanje časa* ($r = -0,51$), in s trditvijo da *informacije drugih ljudi o tem, kako delujem, mi utrujejo prepričanje, da sem na pravi poti* ($r = -0,43$). Iz rezultatov lahko sklepamo, da ženske nimajo enakih možnosti za preživljanje prostega časa kot moški. Prostega časa jim na splošno primanjkuje (na počitnicah ali doma). V zvezi s prostim časom žensk še vedno velja prepričanje v družbi zlasti pri moških, da imajo ženske v družbi določeno, še vedno podrejeno vlogo. K temu prispeva tudi ugotovitev žensk v raziskavi, da to ni prava pot in da bo vlogo ženske glede prostega časa potrebno spremeniti.

Trditev, da *ženske izrabijo premalo možnosti za aktivno preživljanje prostega časa na počitnicah v primerjavi z moškimi*, anketirane pozitivno povezujejo s trditvijo, da *ženske težje načrtujejo svoj prosti čas* ($r = 0,44$), in s trditvijo, da *moški pričakujejo, da bodo ženske svoj prosti čas omejile na delo z družino* ($r = 0,59$). To pomeni, da ženske tudi na počitnicah v primerjavi z moškimi težko načrtujejo svoj prosti čas, in da moški tudi na dopustu pričakujejo, da bodo ženske svoj prosti čas v večjem deležu omejile na delo z družino. Ta sklop trditev utrjuje prepričanje, da so ženske še vedno v podrejenem položaju in da je vsaj v družini potrebno vloge bolj pravično porazdeliti.

Trditev, da *moški pričakujejo, da bodo ženske svoj prosti čas omejile na delo z družino*, anketirane pozitivno povezujejo z trditvijo, da *ženske težje načrtujejo svoj prosti čas* ($r = 0,42$). To nam dokazuje, da ženske svoj prosti čas težje načrtujejo, ker so moški prepričani, da morajo ženske svoj prosti čas omejiti na delo z družino.

Trditev, da *se ženske v družbi počutijo manj varno, zato si težje izbirajo pristočasne aktivnosti doma in na počitnicah*, anketirane pozitivno povezujejo s trditvijo, da *ženske težje načrtujejo svoj prosti čas* ($r = 0,42$), in negativno s trditvijo, da *pogosto uspešno izrabijo osebne in poslovne priložnosti, ko se pojavijo* ($r = -0,57$). Ker se ženske v družbi počutijo manj varno in si težje izbirajo pristočasne aktivnosti doma in na počitnicah, tudi ne morejo uspešno izrabiti osebnih in poslovnih priložnosti, ko se pojavijo. Ko se pojavijo, ženske navadno nimajo časa, da bi jih izkoristile.

Ženske težje načrtujejo svoj prosti čas anketirane pozitivno povezujejo s trditvijo, da *moški pričakujejo, da bodo ženske svoj prosti čas omejile na delo z družino* ($r = 0,40$). Ta trditev nam pojasnjuje, da ne glede na razvoj družbe in miselnosti, da so ženske in moški v enakopravnem položaju, ženske težje načrtujejo svoj prosti čas. Moški še vedno pričakujejo, da bodo ženske svoj prosti čas omejile na delo z družino. *Moški pričakujejo, da bodo ženske svoj prosti čas omejile na delo z družino*

anketiranke pozitivno povezujejo s trditvijo, da izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja vpliva name tako, da se počutim manj odtujenega v družbi in lažje prenašam delovne obveznosti ($r = 0,38$). To nam pojasnjuje, da kljub pričakovanjem moških, da bodo ženske svoj prosti čas omejile na delo z družino, ženske iz izkušenj povedo, da če si vzamejo čas za turistično potovanje ali druge storitve prostega časa, se počutijo manj odtujeno v družbi in lažje prenašajo delovne obveznosti. Miselnost moških je še vedno taka, da ženske prosti čas omejijo na delo z družino, niso pa pripravljeni na to, da bi ženske v prostem času poskrbele zase, ali šle na kakšno potovanje ali nabrale novih moči za delo.

Trditev, da so možnosti izrabe prostega časa moških in žensk v naši družbi povezane s tradicionalnimi pogledi na vlogo žensk, anketirane pozitivno povezujejo s trditvijo, da je za prosti čas žensk doma in na počitnicah značilno kronično pomanjkanje časa ($r = 0,64$). Ženske v anketi ugotavljajo, da je možnost izrabe prostega časa moških in žensk v naši družbi povezana s tradicionalnimi pogledi na vlogo žensk, zato je za prosti čas žensk doma in na počitnicah značilno kronično pomanjkanje časa. Moški so še vedno mnenja, da so moške in ženske naloge ločene, zato bi bilo potrebno tradicionalne poglede na vlogo žensk spremeniti.

Trditev, da je za prosti čas žensk doma in na počitnicah značilno kronično pomanjkanje časa, anketiranke pozitivno povezujejo s trditvijo, da je njihovo obnašanje pogosto rezultat osebnih prepričanj o tem, kako svet deluje ($r = 0,47$) in s trditvijo, da bi mnogo bolj morali v naši družbi poskrbeti za prosti čas in osebni razvoj, da bi lahko sledili ustvarjalnim idejam ($r = 0,46$). Da je za prosti čas žensk doma in na počitnicah značilno kronično pomanjkanje časa, je krivo naše obnašanje in osebno prepričanje o tem, kako svet deluje. Vse preveč smo obremenjeni z miselnostjo, kaj si drugi mislijo o nas. V naši družbi bi morali bolj poskrbeti za prosti čas in osebni razvoj, da bi lahko sledili ustvarjalnim idejam. Kar nam družba priskrbi, bi morali znati tudi sprejeti in izkoristiti in ne samo misliti, da za to kar nam družba nudi, nimamo časa.

Trditev, da izkušnja storitev prostega časa ali turističnega potovanja obnovi moje fizične in duhovne moči in s tem tudi moje splošno dobro počutje, anketirane pozitivno povezujejo s trditvijo, da izkušnje storitve prostega časa ali turističnega potovanja dajejo možnost, da spoznam preprosto življenje v drugi družbi in postanejo del tega življenja ($r = 0,40$). To pomeni, da si moramo vzeti čas za razne storitve prostega časa ali turističnega potovanja, ker bi s tem obnovili moči in splošno počutje, obenem pa spoznali življenje v drugi družbi.

Trditev, da izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja ponovno poveže z družbo, v kateri živim in z vrednotami, ki jih predstavlja, anketirane pozitivno povezujejo s trditvami, da izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja vpliva nanje tako, da se počutijo manj odtujene v družbi in lažje prenašajo delovne obveznosti ($r = 0,82$). Izkušnja storitve prostega časa ali turističnega

potovanja jim pomeni možnost izrabe različnih priložnosti pri iskanju izvirnosti in novega smisla življenja ($r = 0,38$), izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja jim daje občutek, da so našle novo duhovno zavetišče ($r = 0,51$), izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja jim daje možnost, da spoznajo preprosto življenje v drugi družbi in postanem del tega življenja ($r = 0,40$), pogosto uspešno izrabim osebne in poslovne priložnosti, ko se pojavijo ($r = 0,39$). To nam pojasnjuje, da nas izkušnje storitev prostega časa ali turističnega potovanja pozitivno povežejo z družbo, v kateri živimo in z vrednotami ki jih predstavlja. V družbi se počutimo manj odtujeni in lažje prenašamo delovne obveznosti, dobimo nove priložnosti pri iskanju izvirnosti in smislu življenja. Daje nam občutek, da smo našli novo duhovno zavetišče in možnost, da spoznamo preprosto življenje v drugi družbi in postanemo del tega življenja. Čas med storitvami prostega časa ali turističnega potovanja pa pogosto lahko tudi uspešno izrabimo za osebne in poslovne priložnosti če se pojavijo.

Trditev, da izkušnje storitev prostega časa ali turističnega potovanja vplivajo name tako, da se počutim manj odtujenega v družbi in lažje prenašam delovne obveznosti anketirane pozitivno povezujejo s trditvami, da izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja pomeni možnost izrabe različnih priložnosti pri iskanje izvirnosti in novega smisla življenja ($r = 0,37$), izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja mi daje občutek, da sem našla novo duhovno zavetišče ($r = 0,42$), izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja mi daje možnost, da spoznam preprosto življenje v drugi družbi in postanem del tega življenja ($r = 0,40$). Storitve prostega časa ali turističnega potovanja vplivajo na nas tako, da se počutimo manj odtujeni v družbi in lažje prenašamo delovne obveznosti, iščemo nove ideje in smisel življenja. Iščemo tudi nova duhovna zatočišča in spoznamo življenje v drugih kulturah in se utopimo vanje. Če si vzamemo čas zase, se medtem napolnimo z energijo, vse storimo lažje, z več dobre volje in s pozitivno energijo.

Trditev, da izkušnje storitev prostega časa ali turističnega potovanja pomeni možnost izrabe različnih priložnosti pri iskanje izvirnosti in novega smisla življenja anketirane pozitivno povezujejo s trditvijo, da izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja daje občutek, da sem našla novo duhovno zavetišče ($r = 0,66$). Izkušnje storitev prostega časa ali turističnega potovanja pomenijo možnost izrabe različnih priložnosti pri iskanje izvirnosti in novega smisla življenja. S tem si pridobivamo občutek, da smo našli novo duhovno zavetišče, svoj notranji mir in zadovoljstvo.

Trditev, da izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja daje občutek, da sem našla novo duhovno zavetišče, anketirane pozitivno povezujejo z izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja, ki daje možnost, da spoznam preprosto življenje v drugi družbi in postanem del tega življenja ($r = 0,49$) in z dejstvom, da bi mnogo bolj morali v naši družbi poskrbeti za prosti čas in osebnostni razvoj, da bi lahko sledili ustvarjalnim idejam ($r = 0,44$). Izkušnje storitve prostega

časa ali turističnega potovanja nam dajejo občutek, da smo našli novo duhovno zavetišče in pridobilo možnost, da spoznamo možnost življenja v drugi družbi in s postanemo del tega življenja. V naši družbi, bi zato morali veliko bolj poskrbeti za prosti čas in osebnostni razvoj, da bi lahko sledili ustvarjalnim idejam.

Trditev, da imam sposobnosti in izkušnje za uspešno obvladovanje okoliščin, anketirane pozitivno povezujejo s trditvijo, da se vidijo kot oseba, ki se osebnostno razvija in širi polje priložnosti za osebni uspeh ($r = 0,55$). Če imamo sposobnosti in izkušnje za uspešno obvladovanje okoliščin, se tudi osebnostno razvijamo in širimo polje priložnosti za osebni uspeh.

Trditev, da pogosto uspešno izrabim osebne in poslovne priložnosti, ko se pojavijo, anketiranke pozitivno povezujejo s trditvijo, da informacije drugih ljudi o tem, kako delujem, utruje prepričanje, da sem na pravi poti ($r = 0,44$). Če uspešno izrabimo osebne in poslovne priložnosti, ko se pojavijo dobimo povratne informacije drugih ljudi o tem, kako delujemo, in s tem si utrujemo prepričanje, da smo na pravi poti.

4.2 KVALITATIVNA ANALIZA REZULTATOV

Z intervjujem kot obliko kvalitativne analize smo poskušali zajeti globino vpliva prostega časa na osebnostni razvoj žensk. Intervju smo opravili z isto populacijo žensk (Tabela 1). Pri tem smo uporabili objektivni kvalitativni pristop (Charmaz, 2006: 131). To je metoda, ki izhaja iz pozitivistične tradicije in obravnava podatke iz intervjujev kot dejstvo, ki je resnično in ni povezano z družbenim okoljem, iz katerega so podatki. Objektivna metoda zanemarja kulturni vpliv okolja in vpliv raziskovalca na vsebino intervjujev. Objektivisti predpostavljajo, da so podatki objektivna dejstva o svetu. Raziskovalec v analitičnem procesu odkriva resnico, ki se že nahaja v podatkih (Glaser in Strauss, 1967). Skrbna in metodična analiza ustvarja teoretično razumevanje teme v analizi.

Analizo podatkov iz intervjujev smo opravili v naslednjih korakih:

- zbiranje in razvrščanje podatkov iz intervjujev;
- odprto označevanje podatkov;
- oblikovanje osnovnih kategorij;
- združevanje osnovnih kategorij v meta-kategorije;
- ugotavljanje razlik po kategorijah;
- oblikovanje teoretične podlage razvojne vloge prostega časa.

Tabela 9: Pogostost označevalcev

	označevalec	število citatov
1	Aktiven počitek	37
2	Čas zase	11
3	Druženje	14
4	Energija	11
5	Mediji	2
6	Modna muha	8
7	Nakupovanje	12
8	Nedelo	7
9	Osebnostna rast	5
10	Počutje	5
11	Pomanjkanje	7
12	Pozitivna vrednota	11
13	Priprava na delo	1
14	Samozavest	7
15	Sprostitev	9
16	Svoboda	18
17	Zadovoljstvo	1

Z odprtim označevanjem smo razvrstili različne elemente prostega časa po pogostosti pojavljanja. Aktiven prosti čas se pojavlja najpogosteje in je za to na vrhu hierarhične lestvice. To še ne pomeni, da aktivno izrabljanje prostega časa najbolj značilno označuje osebni razvoj žensk. Na osnovi rezultatov označevanja sedaj lahko oblikujemo definicijo prostega časa:

»Poleg aktivnega počitka so na vrhu hierarhične lestvice za preživljanje prostega časa, še svoboda, druženje, sprostitve. Ženske si v prostem času zelo rade vzamejo čas zase, saj to vpliva na njihovo samozavest in jim prinaša zadovoljstvo. V sredini hierarhične lestvice se pojavijo odgovori, ki pravijo, da jim je prosti trenutni trend in navdih in ga tako izkoristijo (igranje tenisa ali golfa, nakupovanje). Prosti čas jim pomeni tudi nedelo. Najnižje na hierarhični lestvici pa so trditve, ki pravijo, da najmanj prostega časa namenijo medijem ter pripravi na delo.«

V nadaljevanju smo označevalce povezali med seboj in razvili nov teoretični koncept vpliva prostega časa na osebni razvoj žensk.

Tabela 10: Združevanje označevalcev v meta-kategorije

HU: PROSTI ČAS ATLAS – združevanje označevalcev v meta-kategorije

File: [PROSTI_ČAS_ATLAS.hpr6]

Edited by: Super

Datum/Cas: 14.06.2010 14:18:09

Seznam označevalcev in povezavFilter označevalcev: Skupaj [17]
-----**AKTIVEN POČITEK**

<povezan z> ENERGIJA

ČAS ZASE**DRUŽENJE****ENERGIJA**

<povezan z> SAMOZAVEST

AKTIVEN POČITEK <povezan z>

MEDIJI**MODNA MUHA****NAKUPOVANJE****NEDELO****OSEBNOSTNA RAST**

<je vzrok> SAMOZAVEST

POČUTJE

<je vzrok> SAMOZAVEST

<je vzrok> ZADOVOLJSTVO

POMANJKANJE**POZITIVNA VREDNOTA**

<je povezan z> ZADOVOLJSTVO

PRIPRAVA NA DELO**SAMOZAVEST**

ENERGIJA <je povezan z>

OSEBNOSTNA RAST <je vzrok>

POČUTJE <je vzrok>

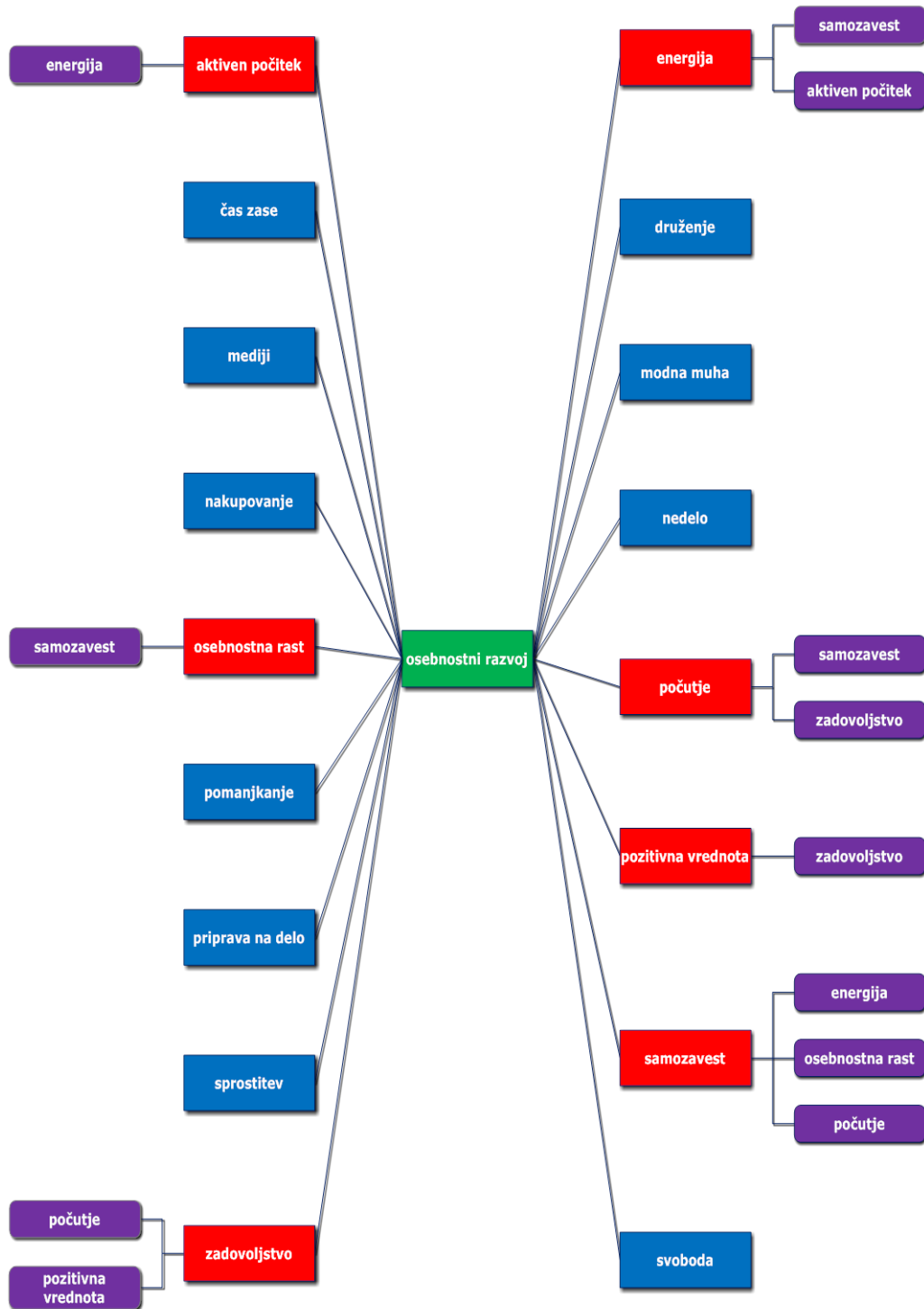
SPROSTITUTEV**SVOBODA****ZADOVOLJSTVO**

POČUTJE <je vzrok>

POZITIVNA VREDNOTA <je povezan z>

Če povezave sedaj prikažemo v tabeli, dobimo nove povezave v razmerju med prostim časom in osebnostnim razvojem žensk.

Slika 2: Dejavniki prostega časa, ki vplivajo na osebni razvoj žensk

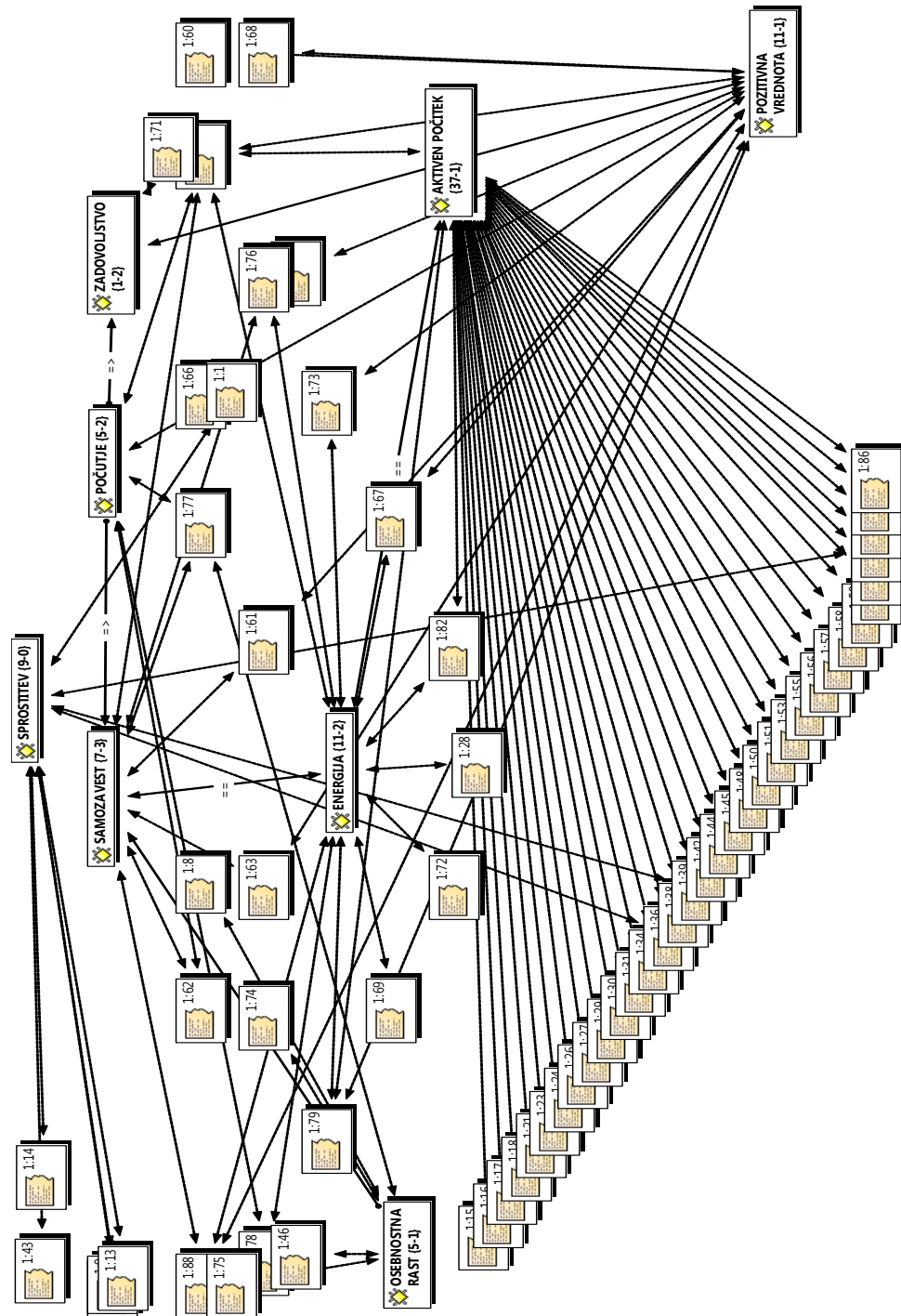

Slika 2 kaže na to, kateri pojmi oblikujejo teoretična izhodišča vpliva prostega časa na osebni razvoj žensk. Rdeči označevalci se nadaljujejo v vijolične. Ti pojmi so bolj kompleksni od modrih, zato jih lahko razumemo kot osnovne teoretične mejnike. Če na osnovi tega pravila združimo pojme in pod-pojme, opredelimo povezave med osebnostnim razvojem in prostim časom: »Samozavestna oseba je energična in zelo aktivno izrablja svoj počitek. Skrbi za osebno rast in se dobro počuti in tako krepi svojo samozavest. S svojim življenjem je zadovoljna in prosti čas vrednoti pozitivno«.

Zanjo je tudi značilno, da ima premalo časa zase in da zaznava pomanjkanje časa. Nekaj, ga porabi za gledanje zabavnih oddaj, za nakupovanje in za pripravo na delo. Malo ga ostane za sprostitev in za druženje z drugimi ljudmi. Aktivnosti v prostem času so pogosto povezane z aktivno izrabo prostega časa. Le ta je povezana s časom, ko anketiranke ne delajo in so osvobojene dela za preživetje in s trenutnim okusom večine družbenih skupin. Srednja generacija je tako na delu kot v prostem času aktivna, ker je to povezano s pričakovanim življenjskim slogom. Življenjski slog je po eni strani posledica pomanjkanja časa in stresnih stanj, ki ga spremljajo zaradi pritiska na delovno zmogljivost posameznika. Po drugi strani je prosti čas, ki ga imajo anketiranke osnova za osebni razvoj.

Slika 3:

Grafični prikaz
analize –
Atlas.ti

5 RAZPRAVA

V naši raziskavi smo našli povezave med osebnostnim razvojem in prostim časom žensk. Zato lahko v nadaljevanju odgovorimo na raziskovalna vprašanja.

H1: Kako struktura prostega časa podpira osebni razvoj žensk?

Struktura prostega časa ima po mnenju naših anketirank dvojno vlogo - vlogo prostega časa in vlogo dela. Ženske se zavedajo pomena prostega časa, ki jim ga vedno primanjkuje. To je čas, ki ga porabijo zase, za aktivnosti, ki jih cenijo. Porabijo ga za aktiven počitek. Če ga izkoristijo po svojih željah, kot jim tisti trenutek ustreza, jim da novo energijo, vpliva na njihovo dobro počutje in zadovoljstvo.

Ženske morajo veliko časa nameniti delu, ki je namenjeno preživetju in zagotavljanju zadovoljitvi osnovnih potreb. Zato nimajo veliko možnosti za osebni razvoj. Produktivno delo postaja vse bolj pomembno in zajema večino njihovega časa, ki je na razpolago. Posledica tega so različna stresna stanja, ki vodijo v socialno izključenost in zmanjšujejo možnosti za hitro prilagajanje okolju in osebni razvoj. Precej časa jim vzamejo tudi gospodinjska opravila (kuhanje, pospravljanje). To lahko povežemo s tem, da moški pričakujejo, da bodo ženske svoj prosti čas omejile na delo z družino.

Tudi na počitnicah imajo ženske manj možnosti za aktivno preživljanje prostega časa in so v podrejenem položaju. Ker jim časa vedno primanjkuje, nimajo možnosti za načrtovanje časa, omejuje jih tudi družina. Ženske v raziskavi ugotavljajo, da je socialni stik z drugimi ljudmi pomemben element osebnostnega razvoja. Spodbuja ga izmenjava stališč, mnenj, pogledov in prepričanj in je osrednji del kulturne komponente osebnostnega razvoja.

Socialnemu stiku z drugimi ljudmi ženske namenijo veliko časa, ki jim ostane na razpolago. Struktura prostega časa kaže, da so ženske še vedno v podrejenem položaju glede možnosti aktivne izrabe prostega časa. Moški so v mnogo boljšem položaju. Sprememba zaznava vloge ženske v družbi in v družini lahko spremeni njihov podrejeni položaj.

H2: Ali definicija prostega časa vsebuje osebno-razvojne elemente?

Anketiranke definirajo prosti čas kot aktivnosti, ki so povezane z osebnostnim razvojem. Osebni razvoj po njihovem mnenju krepijo tvegane, negotove in dogodkov polne prostočasne aktivnosti. K temu prispevajo tudi nedelo, svoboda, neodvisnost in sproščenost, ki jih prosti čas spodbuja. Razne vrste zabave, organiziran stik z naravo in aktivno preživljanje prostega časa z obiski divje pokrajine, so elementi definicije, ki jih anketiranke povezujejo z zdravo osebnostjo. Z osebnostnim razvojem so povezani tudi elementi definicije prostega časa, ki spodbujajo dobro počutje, ustvarjalno energijo, zadovoljstvo z življenjem in z željo po duhovni rasti.

H3: Kako izkušnje prostega časa vplivajo na osebni razvoj žensk?

Iz rezultatov lahko sklepamo, da imajo ženske kar nekaj negativnih izkušenj z možnostjo izrabe prostega časa. Izkušnje jim povedo, da imajo moški pri tem več možnosti in svobode. Te izkušnje so posledica prepričanja v družbi, še zlasti pri moških, da imajo ženske v družbi določeno, še vedno podrejeno vlogo. K temu prispeva tudi ugotovitev žensk v raziskavi, da to ni prava pot in da bo vlogo ženske glede prostega časa potrebno spremeniti.

Zgodba se ponovi v vseh okoliščinah. Še posebej pride do izraza v času počitnic. Takrat prevladuje tradicionalna vloga ženske, ki svoj prosti čas omejijo na delo z družino. Ženske svoj prosti čas težje načrtujejo in težje si izbirajo prostočasne aktivnosti doma in na počitnicah. Ker se ženske v družbi počutijo manj varno in si težje izbirajo prostočasne aktivnosti doma in na počitnicah, tudi ne morejo uspešno izrabiti osebnih in poslovnih priložnosti, ko se pojavijo. Če se to zgodi, jim zmanjka časa, da bi jo izkoristile. Če si ženske le lahko vzamejo čas za turistično potovanje ali druge storitve prostega časa, se počutijo manj odtujeno v družbi in lažje prenašajo delovne obveznosti.

Miselnost moških je še vedno taka, da ženske prosti čas omejijo na delo z družino, niso pa pripravljeni na to, da bi ženske v prostem času poskrbele zase, ali šle na kakšno potovanje ali nabrale novih moči za delo. Izkušnje ženskam kažejo, da je možnost izrabe prostega časa moških in žensk v naši družbi povezana s tradicionalnimi pogledi na vlogo žensk, zato je za prosti čas žensk doma in na počitnicah značilno kronično pomanjkanje časa. Da je za prosti čas žensk doma in na počitnicah značilno kronično pomanjkanje časa, je krivo obnašanje žensk in njihovo osebno prepričanje o tem, kako svet deluje.

Vse preveč so obremenjene z miselnostjo, kaj si drugi mislijo o njih. V naši družbi bi morali bolj poskrbeti za prosti čas in osebni razvoj, da bi lahko sledili ustvarjalnim idejam. Kar nam družba priskrbi, bi morali znati tudi sprejeti in izkoristiti in ne samo misliti, da za to kar nam družba nudi, nimamo časa.

To pomeni, da si morajo vzeti čas za razne storitve prostega časa ali turističnega potovanja, ker bi s tem obnovile moči in splošno počutje, obenem pa bi spoznale življenje drugih kultur. Izkušnje s prostim časom ali turističnim potovanjem jih pozitivno povežejo z družbo, v kateri živijo in z vrednotami ki jih predstavlja. V družbi se počutijo manj odtujene in lažje prenašajo delovne obveznosti ter dobijo nove priložnosti pri iskanju izvirnosti in smisla življenja. Prosti čas jim daje občutek, da so našle novo duhovno zavetišče in možnost, da spoznajo preprosto življenje drugih kultur in postanejo del tega življenja.

Rezultati intervjujev, ki smo jih opravili z isto populacijo žensk, dopolnjujejo kvantitativno raziskavo stališč žensk do prostega časa. Kvalitativna analiza nam omogoča, da oblikujemo nov teoretični pristop k razmerju med osebnostnim razvojem žensk in prostim časom. Teoretični koncept, ki iz njega izhaja, poudarja aktivno vlogo ženske pri preživljanju prostega časa. Aktivno preživljanje prostega časa pozitivno vpliva na osebni razvoj žensk. Prosti čas predstavlja pozitivno vrednoto, ki vpliva na ostale dejavnike, ki so povezani z osebnostnim razvojem: na zadovoljstvo z življenjem, na osebno počutje, na samozavest in na ustvarjalno energijo. Če smo ustvarjalni smo zadovoljni, sproščeni, samozavestni in se dobro

počutimo. Posledica tega sta pozitivno počutje in samozavest, ki se uresničujeta v pogledu na svet in v zadovoljstvu z življenjem.

5.1 PREDNOSTI

Prednosti pri nastajanju diplomske naloge so v empiričnem delu. Opravili smo anketo in pol-strukturiran intervju. Prednost pol-strukturiranega intervjuja je v tem, da smo z njimi zbrali zelo kakovostne in poglobljene informacije, ki so nam omogočile oblikovanje novega teoretičnega koncepta. Hkrati smo lahko primerjali rezultate ankete in intervjuja in tako povezali splošen pogled na prosti čas s posebnim pogledom.

5.2 SLABOSTI

Izpraševalčeva prisotnost in navodila ali usmeritve, ki smo jih dajali, so vplivale na intervjuvanca in na njegova stališča in prepričanja. Slabost naše raziskave je tudi v naključnem vzorcu. Upoštevali smo samo ene vrste populacijo (ženske, stare od 34 do 45 let, ki so zaposlene). V vzorec nismo vključili moške populacije, ki si osebni razvoj žensk in njihove možnosti za izrabo prostega časa predstavljajo drugače kot ženske.

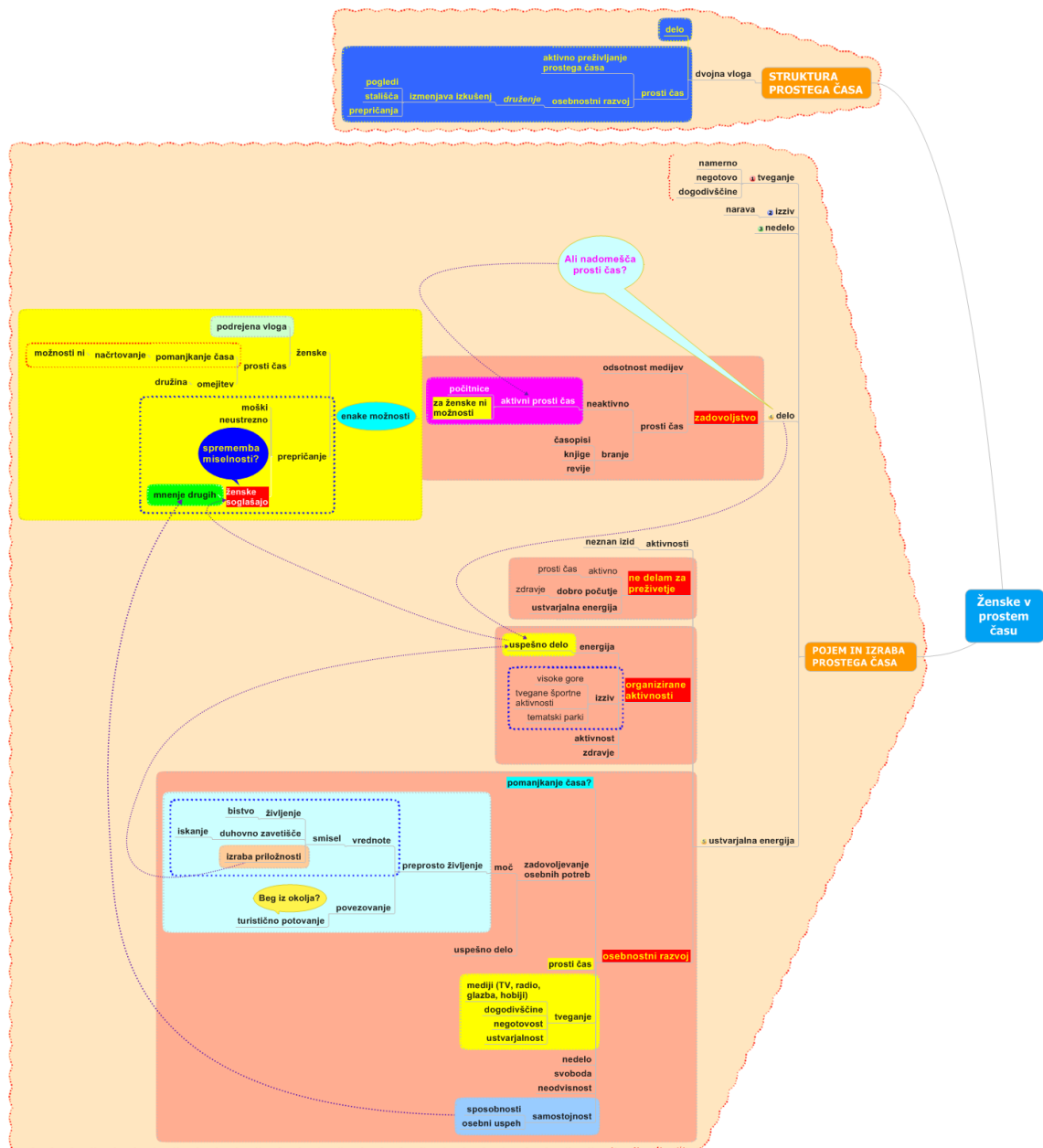
5.3 PREDLOGI ZA PRIHODNJE RAZISKAVE

Predlagam, da se v nadaljnjih raziskavah razišče, kako prosti čas izkoriščajo ženske ostalih starostnih skupin (ženske do 35 let in ženske nad 50 let). Še posebej bi bilo potrebno raziskati in primerjati stališča o prostem času med moško in žensko populacijo.

6 LITERATURA IN VIRI

- Ambrož, M. (2005). *Sociologija turizma. Izhodišča za proučevanje potovalnih kultur*. Portorož: TURISTICA.
- Charmaz, K. (2006). *Constructing Grounded Theory: A Practical Guide Through Qualitative Analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Clarke, J. in Critcher, C. (1985). *The Devil makes Work: Leisure in Capitalist Britain*. London: Macmillan.
- Glaser, B.G., Strauss, A. (1967). *Discovery of Grounded Theory. Strategies for Qualitative Research*. Sociology Press [4],
- Haralambos, M. in Holborn, M. (1995). *Sociologija: Teme in pogledi*. Ljubljana: DZS.
- James F. , NJ, Prentice-Hall, pp. 72, 109, 153. Stanley R. Parker (1976). *The Sociology of Leisure*. London, Allen & Unwin, p. 48.
- Kenneth Roberts (1978). *Contemporary Society and the Growth of Leisure*. London, Longman, p. 3.
- Kristančič, K. (2007). *Svoboda izbire – moj prosti čas*. Ljubljana: A. A. Incerco.
- Lešnik, R. (1982). *Prosti čas*. Maribor: Obzorja.
- Parker, S. (1982). *Work and Leisure*, v: Butterworth in Weir, *The Sociology of Leisure*. London, Allen & Unwin, 1976.
- Rapoport, R., Rapoport, R. N. (1975). *Leisure and the Family Life Cycle*. London: Routledge.
- Roberts, K. (1978). *Contemporary Society and the Growth of Leisure*. New York: Longman.
- Sadar, N. Č. (1991). *Moški in ženske v prostem času*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Strojin, T. (1982). *Prosti čas*. Ljubljana: Delavska enotnost.
- EFIWC: Time use survey highlights changing working conditions. Dostopno na: www.eurofound.eu

PRILOGA 1

PRILOGA 2

Spoštovani!

Prosimo vas, da izpolnite anketo o prostem času. Seznam trditev in vprašanj vsebuje več področij z ocenjevalnimi lestvicami. Lestvice so pri vsaki skupini trditev (sledite navodilom za izpolnjevanje). Ocenite vse trditve ali vpišite vsa stališča. V vprašalniku ni pravih odgovorov in tudi ni nepravih odgovorov. So samo vaša stališča o določenem pojavu. Anketa je anonimna, vendar prevzemamo polno odgovornost za varovanje osebnih podatkov. Anketo bomo uporabili v raziskovalne namene.

Hvala za sodelovanje in srečno!

izobrazba	poklic	tip organizacije	kraj																												
označite: osnovna šola ☐ srednja šola ☐ višja, visoka, fakulteta ☐ magisterij ☐ doktorat ☐	vpišite: <input type="text"/>	označite z »X«: <table border="1"> <tr><td>industrija</td><td>☐</td></tr> <tr><td>trgovina</td><td>☐</td></tr> <tr><td>logistika</td><td>☐</td></tr> <tr><td>državna uprava</td><td>☐</td></tr> <tr><td>javni zavod</td><td>☐</td></tr> <tr><td>zasebni zavod</td><td>☐</td></tr> <tr><td>storitve – javne</td><td>☐</td></tr> <tr><td>storitve-zasebne</td><td>☐</td></tr> <tr><td>lastno podjetje</td><td>☐</td></tr> </table>	industrija	☐	trgovina	☐	logistika	☐	državna uprava	☐	javni zavod	☐	zasebni zavod	☐	storitve – javne	☐	storitve-zasebne	☐	lastno podjetje	☐	označite z »X«: <table border="1"> <tr><td>mesto</td><td>☐</td></tr> <tr><td>podeželje</td><td>☐</td></tr> </table>	mesto	☐	podeželje	☐						
industrija	☐																														
trgovina	☐																														
logistika	☐																														
državna uprava	☐																														
javni zavod	☐																														
zasebni zavod	☐																														
storitve – javne	☐																														
storitve-zasebne	☐																														
lastno podjetje	☐																														
mesto	☐																														
podeželje	☐																														
poslovni proces	delovne izkušnje	spol	starost																												
označite eno ali več področij z »X«: <table border="1"> <tr><td>uprava</td><td>☐</td></tr> <tr><td>proizvodnja</td><td>☐</td></tr> <tr><td>komerciala</td><td>☐</td></tr> <tr><td>administracija /državna uprava</td><td>☐</td></tr> <tr><td>administracija/javna uprava</td><td>☐</td></tr> <tr><td>logistika</td><td>☐</td></tr> <tr><td>nabava</td><td>☐</td></tr> <tr><td>menedžment</td><td>☐</td></tr> <tr><td>kadrovska dejavnost</td><td>☐</td></tr> <tr><td>drugo</td><td>☐</td></tr> </table>	uprava	☐	proizvodnja	☐	komerciala	☐	administracija /državna uprava	☐	administracija/javna uprava	☐	logistika	☐	nabava	☐	menedžment	☐	kadrovska dejavnost	☐	drugo	☐	Vpišite: <table border="1"> <tr><td>na trenutnem delovnem mestu</td><td>☐</td></tr> <tr><td>drugje</td><td>☐</td></tr> </table>	na trenutnem delovnem mestu	☐	drugje	☐	Označite z (X) <table border="1"> <tr><td>moški</td><td>☐</td><td>ženska</td><td>☐</td></tr> </table>	moški	☐	ženska	☐	vpišite: <input type="text"/>
uprava	☐																														
proizvodnja	☐																														
komerciala	☐																														
administracija /državna uprava	☐																														
administracija/javna uprava	☐																														
logistika	☐																														
nabava	☐																														
menedžment	☐																														
kadrovska dejavnost	☐																														
drugo	☐																														
na trenutnem delovnem mestu	☐																														
drugje	☐																														
moški	☐	ženska	☐																												
vodstvene izkušnje	stan	poslovanje	status																												
vpišite število let/mesecev/dni ali pustite prazno, če jih nimate! <input type="text"/>	Vpišite – označite z (X): <table border="1"> <tr><td>1</td><td>poročen</td><td>☐</td></tr> <tr><td>2</td><td>samski</td><td>☐</td></tr> <tr><td>3</td><td>drugo</td><td>☐</td></tr> </table>	1	poročen	☐	2	samski	☐	3	drugo	☐	Moja organizacija/podjetje posluje v mednarodnem okolju: označite z »X«: <table border="1"> <tr><td>DA</td><td>☐</td><td>NE</td><td>☐</td></tr> </table>	DA	☐	NE	☐	označite z »X«: <table border="1"> <tr><td>dijak ali študent</td><td>☐</td></tr> <tr><td>zaposlen za nedoločen čas</td><td>☐</td></tr> <tr><td>zaposlen za nedoločen čas – krajši delovni čas</td><td>☐</td></tr> <tr><td>delno zaposlen</td><td>☐</td></tr> <tr><td>nezaposlen</td><td>☐</td></tr> </table>	dijak ali študent	☐	zaposlen za nedoločen čas	☐	zaposlen za nedoločen čas – krajši delovni čas	☐	delno zaposlen	☐	nezaposlen	☐					
1	poročen	☐																													
2	samski	☐																													
3	drugo	☐																													
DA	☐	NE	☐																												
dijak ali študent	☐																														
zaposlen za nedoločen čas	☐																														
zaposlen za nedoločen čas – krajši delovni čas	☐																														
delno zaposlen	☐																														
nezaposlen	☐																														

Zap.št.	Struktura prostega časa	(%) na teden (vsota vseh odstotkov mora biti 100%)
1	Delo (delo, ki je namenjeno preživetju, zagotavljanju zadovoljlitve normalnih potreb).	
2	TV in radio, obisk zabavnih in športnih prireditev, hobiji, TV igre, poslušanje glasbe.	
3	Gospodinjska opravila (kuhanje, pospravljanje, nabava hrane, nakup obleke, vzdrževanje stanovanja, hiše....).	
4	Športne aktivnosti.	
5	Branje časopisov, revij, knjig.	
6	Priprava na delo.	
7	Osebnostni razvoj – izobraževanje, pridobivanje novih znanj.	
8	Pogovor, kosilo ali večerja s prijatelji/prijateljicami, znanci/znankami zunaj.	
9	Sodelovanje v društvih in prostovoljnih skupinah, političnih strankah, neprofitnih organizacijah.	
10	Koncerti, gledališče, kino, športne prireditve.	
11	Delo doma (dodatno delo, honorarno delo).	
12	Neaktivno preživljanje prostega časa (tudi bolezen).	
13	DRUGO	

Definicija prostega časa

V nadaljevanju vam predstavljamo definicije prostega časa. Prosimo vas, da jih razvrstite (rangirate) po pomembnosti od 1 do 10 glede na to, katera definicija je po vašem najbolj ustrezna (1 pomeni da vam najbolj ustreza, 10 pomeni da vam najmanj ustreza).

Zap. št.	Definicije prostega časa	Vpišite rang (razvrstitev)
1	Prosti čas je namerno iskanje tveganja in negotovosti in dogodivščin.	
2	Prosti čas je tisti del časa, ko mi ni treba delati.	
3	Prosti čas so svobodne, neodvisne in samostojne aktivnosti, ki so namenjene mojemu osebnemu razvoju in sprostitvi.	
4	Prosti čas je aktivnost s katero si pridobim novih moči za uspešno delo.	
5	Prosti čas so različne organizirane aktivnosti, katerih namen je ohranjanje mojega stika z naravo.	
6	Prosti čas je izziv, ki mi ga daje narava (visoke gore, nevama pokrajina, tematski parki, nevami športi...).	
7	Prosti čas so moje aktivnosti katerih rezultat ni znan in določen vnaprej.	
8	Prosti čas je čas, ko ne delam za svoje preživetje.	
9	Prosti čas je možnost, da opravljam svoje delo takrat ko se dobro počutim in imam dovolj ustvarjalne energije.	

10	Prosti čas je delo, s katerim sem zadovoljen/a.	
----	---	--

Navodilo

Pri vsaki trditvi v anketnem vprašalniku je lestvica Likertovega tipa od 1 do 5. Obkrožite/prečrtajte tisto številko na lestvici, ki najbolj ustreza vašemu stališču do trditve. Če s trditvijo **manj soglašate** obkrožite (1) ali (2), če se **ne morete odločiti** obkrožite (3), če s **trditvijo soglašate**, obkrožite (4) in če s trditvijo **popolnoma soglašate** obkrožite (5). Delajte hitro in označite vse trditve. Če vprašalnik ne vsebuje lestvice, sledite navodilom.

Ocenjevalna lestvica

sploh ne soglašam	ne soglašam	niti soglašam, niti ne soglašam	soglašam	popolnoma soglašam
1	2	3	4	5

	Trditve					
1	Ženske imajo enake možnosti za preživljanje prostega časa kot moški.	1	2	3	4	5
2	Ženske izrabijo premalo možnosti za aktivno preživljanje prostega časa na počitnicah v primerjavi z moškimi.	1	2	3	4	5
3	Ženske se počutijo v družbi manj varno, zato si težje izbirajo prostočasne aktivnosti doma in na počitnicah	1	2	3	4	5
4	Ženske težje načrtujejo svoj prosti čas.	1	2	3	4	5
5	Moški pričakujejo, da bodo ženske svoj prosti čas omejile na delo z družino.	1	2	3	4	5
6	Možnosti izrabe prostega časa moških in žensk so v naši družbi povezane s tradicionalnimi pogledi na vlogo ženske.	1	2	3	4	5
7	Za prosti čas žensk doma in na počitnicah je značilno kronično pomanjkanje časa.	1	2	3	4	5
8	Izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja obnovi moje fizične in duhovne moči in s tem tudi moje splošno dobro počutje	1	2	3	4	5
9	Izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja me ponovno poveže z družbo v kateri živim in z vrednotami, ki jih predstavlja.	1	2	3	4	5
10	Izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja vpliva name tako, da se počutim manj odtujenega v družbi in lažje prenašam delovne obveznosti..	1	2	3	4	5
11	Izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja mi pomeni možnost izrabe različnih priložnosti pri iskanje izvirnosti in novega smisla življenja.	1	2	3	4	5
12	Izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja mi daje občutek, da sem našel/našla novo duhovno zavetišče	1	2	3	4	5
13	Izkušnja storitve prostega časa ali turističnega potovanja mi daje možnost, da spoznam preprosto življenje v drugi družbi in postanem del tega življenja.	1	2	3	4	5
14	Moje obnašanje je pogosto rezultat osebnih prepričanj o tem, kako svet deluje.	1	2	3	4	5
15	Imam sposobnosti in izkušnje za uspešno obvladovanje okoliščin.	1	2	3	4	5
16	Pogosto uspešno izrabim osebne in poslovne priložnosti, ko se pojavijo.	1	2	3	4	5
17	Jasno mi je, kaj želim doseči v prihodnosti.	1	2	3	4	5
18	Vidim se kot oseba, ki se osebno razvija in širi polje priložnosti za osebni uspeh.	1	2	3	4	5
19	Informacije drugih ljudi o tem, kako delujem, mi utrujejo prepričanje, da sem na pravi poti.	1	2	3	4	5
20	Mnogo bolj bi morali v naši družbi poskrbeti za prosti čas in osebni razvoj, da bi lahko sledili ustvarjalnim idejam.	1	2	3	4	5

